

Gospodar vesolja in kralj vseh narodov in jezikov, prosimo Te, razlij svojo milost na Slovenijo, domovino naših prednikov in našo duhovno domovino,

Podell ji svobodo, varnost, mir in pravo mesto v svetovni družini narodov. Podpiraj jo na poti k duhovni in družbeni prenovi po Tvoji volji. (Iz molitve za Slovenijo)

duhovno življenje

21. avgusta smo romali v Lourdes. Glavni celebrant je bil letošnji novomašnik Marko Japelj iz Miramara, ki nam je na koncu romanja podellil novomašni blagoslov.

Pogled na glavno ladjo cerkve s slovenskimi romarji. Foto: Marko VOMBERGAR

SLOVENEK, danes in tukaj

MARKO KREMŽAR

Vsak človek ima eno samo identiteto, prav kakor ima samo eno življenje. To je treba sprejeti in razvijati. Naša je slovenska in krščanska, begunska in zdomska. Če ne bomo gradili pri sebi in otrocih slovenske, krščanske osebnosti na podlagi družinskih tradicij in osebnih izkušenj, bomo ostali brez vsake.

Podobna misel, ki je bila napisana med nami pred nekaj meseci v tukajšnjem tisku, naj služi kot izhodišče za razmišljanje o nalogah, pred

katerimi stojimo Slovenci po svetu v tako imenovanem postkomunističnem obdobju.

Tri generacije, nad 45 let, smo bili Slovenci v politični emigraciji edini, ki smo se redno in javno spominjali žrtev komunistične revolucije. Naše junijske slovesnosti v počastitev pomorjenih domobrancev in drugih nasprotnikov komunizma so bile dolga desetletja edini slovesen spomin na največjo krvoprelitje in obsodba množičnega zločina nad slovenskim narodom. Le v časopisih, zbornikih in knjigah, ki so izhajali v svobodnem svetu in so le tu in tam predrli zid komunistične obmejne kontrole, je bilo mogoče brati o nasilju, s katerim je prišla do oblasti komunistična partija v Sloveniji. Večina naroda je živela desetletja sredi množičnih grobov, v katerih so ležali zemski ostanki njihovih pomorjenih rojakov, pa tega ni vedela ali ni hotela vedeti.

Prav toliko časa je marksistični internacionalizem širil med Slovenci v domovini narodno brezbriznost in odtujenost vsem vrednotam. Prazniki slovenske državnosti in slovenske zastave, ki jih je na pobudo Slovenskega narodnega odbora obhajala oktobra meseca politična emigracija, so bili v tem času redna manifestacija naše politične samobitnosti ter javni opomin, da je naš narod, sredi Evrope, še vedno čakal na svobodo in na državno suverenost. Zdomski časopisi so bili edini slovenski klic po notranji družbeni pravičnosti in mednarodni enakopravnosti ter svarilo pred naraščajočo nevarnostjo, ki je grozila našemu narodnemu obstoju od notranjih in zunanjih sovražnikov.

Komunistični totalitarizem s svojo malomeščansko povprečnostjo je skušal omejevati slovenske gospodarske perspektive s samoupravno utopijo v jugoslovanskem okvirju. O narodu, ki naj raste in se razvija iz zdravih korenin mimo umetnih meja, kateremu naj bo ves svet tržišče, a Slovenija dom, je bilo desetletja slišati le v zdomstvu. Medtem ko so komunisti s svojo masovnostjo jemali našemu maloštevilnemu narodu samozavest, smo Slovenci v svetu govorili in pisali o prednostih malega naroda v upanju, da bodo te misli kdaj dosegle in odprle obzorja vsem rojakom.

Zdaj, po postopni demokratizaciji in doseženi državni samostojnosti, se je marsikaj spremenilo. Tisoči komunističnih žrtev niso več skrivnost in junija se jih množično spominjajo na krajih njihove smrti. Prav tako je prvi resnični praznik slovenske državnosti po vsej pravici petindvajseti junij. A na žalost pride le malokomu na misel, da bi skušal poiskati med omenjenima junijskima dogodkoma vzročno zvezo. Kako naj bi to storil, kdor ne veruje v moč mučeniške krvi?

Žalostno pa je tudi, da niti dejstvo globoke perversnosti totalitarnega komunizma niti pomen naše komaj dosežene demokratične državnosti še nista prodrli v zavest vseh Slovencev. Za marsikoga je demokracija politična moda, državna meja pa sredstvo, za katerim lahko skriva svojo majhnost in varuje krivično pridobljene privilegije. Malokdo vidi v svoji državi odskočno desko za osvajanje prostora v svetu in sredstvo za krepljenje narodovega življenja. Kako naj bi delal drugače, komur je vzel marksizem osebno samozavest in smisel za vrednote?

Še manj pa jih je v domovini, ki bi vedeli ali bi jih zanimalo, kako je živel pol stoletja del slovenskega naroda, ki je moral zapustiti dom ob prihodu komunističnega terorja, kako je ostajal zvest spominu in vrednotam ter razvijal na tujem pogled, katere so pričeli sami zaznavati komaj pred nekaj leti. Kako naj bi jih zanimalo vse to, če se niti nova demokratična oblast ni otrešla komunističnih propagandnih gesel in nekdanjim beguncem še ni javno vrnila dobrega imena, katerega jim je komunistični režim javno jemal?

V Sloveniji so se res dogodile v zadnjih letih bistvene spremembe, ki pa bodo rodile svoje plemenite sadove le s pomočjo časa in pričevanja takih, ki so zvesti verskim in narodnim vrednotam ter poznajo preteklost in nje globlji pomen. Demokracija omogoča, da se širi resnica, a sama ni porok zanjo. Kar je bilo desetletja nemogoče, je zdaj mogoče. Prej je bilo dovolj zgodovinsko resnico ohranjati, danes pa jo moramo širiti med konkretnimi in ne vedno nanjo pripravljenimi rojaki. Včasih smo kljub cenzuri poskušali spraviti po ovinkih med svojce v Slo-

veniji kako pismo ali časopis. Zdaj je pot odprta. Vprašanje je, če jo uporabljamo.

Nismo ostali živi in naši otroci se niso rojevali iz krvi, ki je bila oteta množičnim grobovom zato, da bi zdaj molčali. Če je kdo dvomil o potrebi in uspešnosti naše zvestobe v preteklosti, je danes vsak dvom nemogoč. Dočakali smo, da je naloga pričevanja dozorela, in zdaj vemo, da ne bo kmalu končana. Za prvim rodom jo bo sprejel na svoje rame in vest drugi ter tako iz roda v rod.

Tisti, ki očitajo, da na ta način bremenimo svoje otroke s preteklostjo, imajo prav. A česar ne povedo ali ne vedo, je dejstvo, da je breme resnice vedno znosno in plodovito, medtem ko je breme moka, pozabe in brezbržnosti smrtonosno. V bistvu gre za vprašanje zvestobe. Vsak človek ima svoj križ in poslanstvo. Našega si nismo izbrali sami. Odgovornost zanj smo prejeli mi in po nas, z ostalo genetično in kulturno dediščino, naši potomci. Res, vsak je svoboden, da ga sprejme ali odkloni, a to nikogar ne reši odgovornosti. In beg pred odgovornostjo ni ravno primeren način za oblikovanje osebnosti, kakršne potrebuje tudi dežela, v kateri živimo.

To, kar drži za moralno dolžnost posredovanja zgodovinske resnice, da bo ta z našo pomočjo pronicila globoko v narodno zavest, pa drži tudi za našo narodno pripadnost in za vlogo, ki jo ima diaspora v narodnem občestvu.

Moti se, kdor pričakuje, da bo zanj slovenska država poskrbela za vse potrebno, da ostanemo sredi sveta zavedni Slovenci. Država je potrebno ogrodje, je kakor varnostni plot okrog drevesa. A življenje je v drevesu in ne v plotu. Drevo je bilo in drevo bo, pa čeprav bi, Bog ne daj, podrli krog njega vse ograje. In mi smo vejica na slovenskem drevesu, ki sega iz krošnje daleč čez državno mejo. Kakor do sedaj moramo tudi v naprej skrbeti za svoje življenje in rast predvsem mi sami. Ta skrb nam je olajšana, ker so stiki z matičnim drevesom postali tekoči. A polno življenje ni mogoče na podlagi transfuzij. Volja do življenja mora kipeti iz nas. Pripravljenost za delo v skupnosti lahko črpamo le iz ljubezni do naroda in iz zvestobe do naših izročil in lastnih korenin. Potrebujemo dotoka javnih delavcev iz naše srede, in za to naj se oblikuje mladina najprej po naših družinah, domovih, šolah in organizacijah, da bo nato mogla in hotela zaživeti v širši slovenski javnosti. Krepiti moramo svojo organizirano skupnost, ki omogoča rast posameznikov na vseh področjih verskega in kulturno-narodnega življenja ter je edino zagotovilo, da ostanemo subjekt v slovenskem narodnem občestvu. A izhodišče vsega življenja bo tudi v prihodnje, kakor je bila do sedaj, narodno zavedna in globoko verna slo-

venska družina.

Široka razvejanost slovenskega rodu je celoti lahko le v korist in najbolj oddaljen list pomaga dihati rastlino včasih bolj kakor drug, ki se stiska k deblu. A prav tako je res, da vsaka veja brez povezave s koreninami — odmre. Življenje se pretaka v obeh smereh. Ta zavest mora biti živa tako v diaspori kakor v narodni glavnini.

Ni vse, kar prihaja iz domovine — življenje. Predolgo je v deželi pod Triglavom kraljevala smrt, predolgo vlada la laž, predolgo so rojakom s silo trgali iz srca vrednote. Ta strup ne bo izginil čez noč in ne splahnel sam od sebe. Pri čiščenju slovenskega moralnega ozračja in oživljanju

narodne vesti smo soodgovorni, hkrati pa moramo paziti, da nas hlapi materialističnega strupa, ki ga Slovenija še ni prosta, ne okužijo. Če je bilo dolga desetletja dovolj zapirati vrata pred več ali manj vidnimi zastopniki partije, pa je zdaj treba kritično presoati ideje in pobude, glede na vsebino pa tudi na to, od kod prihajajo.

Če je bilo desetletja težko, ker smo bili odrezani od narodnega središča, prihaja doba, ko moramo paziti, da volkovi v ovčjih oblačilih ne zlorabijo naše ljubezni do slovenstva, prav kakor so komunisti pred pol stoletja zlorabljali narodno zavest mnogih rojakov, da so jih priklenili na voz revolucije. Desetletja so nas hoteli sovražniki krščanstva in demokratičnega slovenstva streti, danes bi nas radi razcepili in kupili. Iščejo ceno in šibko točko vsakega od nas. Čast, denar, uspeh, pokroviteljstvo in javni posmeh v rokah današnje udbomafije postajajo nevarnejše orožje od tistega, ki ga je uporabljala stara partija.

Tudi politične odločitve raznih strank, koalicije in taktiziranje v slovenskem parlamentu nas ne smejo zbegati. Medtem ko pomeni pomota kake stranke v državi le poraz na naslednjih volitvah, pomeni za nas v zdomstvu vsak odklon od moralnih

vrednot lahko versko in narodno hiranje, če ne celo smrt.

In zakaj se trudijo stari nasprotniki pod novimi imeni, da bi nas razbili in zvedenili? Ali ne zato, ker vedo, da naša naloga še ni končana, da je v naši moči uspešno pomagati poštenim rojakom v domovini odpirati okna, da bo svež veter razgnal megle brezbržnosti in laži iz celotnega narodnega občestva?

Naloga ni lahka. A smemo upati v uspeh. Nismo sami. Zvestoba sega preko groba in resnica ima strašno moč, pred katero izginjajo miselne megle in se izgublajo strupeni hlapi protivrednot. V tej prelomni uri zahteva od nas slovenski narod, morda bolj kakor kdajkoli — miselne jasnosti, potrpežljive dobrote in požrtvovalne vztrajnosti. Za te darove prosimo Duha Tolažnika, ki nas ni in nas nikdar ne bo zapustil.

Deveti evharistični kongres v Argentini

Od 1. do 4. septembra letos bo v Santiago del Estero deveti narodni evharistični kongres. Njegovo geslo je: Jezus Kristus, kruh življenja, upanje ljudi.

Kot mnogi drugi katoliški narodi ima tudi Argentina že lepo zgodovino evharističnih kongresov za seboj. Predvsem je ostal prebivalcem Argentine v nepozabnem spominu mednarodni evharistični kongres iz leta 1934, pri katerem je zastopal papeža kardinal Evgen Pacelli, poznejši Pij XII. Argentinska Cerkev po pravici smatra ta kongres za nekako prelomnico svojega katoliškega življenja. Kot da se je dežela prebudila po dolgih desetletjih morečega liberalizma k novi katoliški zavesti in novemu verskemu življenju. Tisti, ki so ta kongres osebno doživljali, ne morejo pozabiti veličastnih in množičnih verskih manifestacij tistih dni v Buenos Airesu. In pretresljivih spreobrnjenj. Kongres je sprožil pravo versko pomlad. Vstale so nove verske organizacije, med njimi zlasti Katoliška akcija, nov katoliški duh je začel prevevati vse narodovo življenje, semenišča in noviciati so se začeli polniti.

Argentina ima za seboj že tudi osem narodnih evharističnih kongresov. Med njimi je posebej znan in važen drugi, ki je bil v Lujanu leta 1937 in ki je sovpadel s petdeseto obletnico papeževega kronanja lujanske Matere božje kot zavetnice Argentine.

In tako prihajamo do sedanjega, devetega narodnega evharističnega kongresa. Ko se je s francosko revolucijo začelo razkristjanjevanje Evrope in je začela pešati vera v Kristusa kot Gospoda in Odrešenika sveta, je Cerkev in ljudstvo odgovorilo. Z javnim češčenjem Kristusa v najsvetejšem zakramentu, z javnimi procesijami in evharističnimi kongresi je verno ljudstvo hotelo glasno in množično izpovedati svojo vero v realno prisotnost Jezusa v evharistiji. Če je bilo to potrebno v tedanjem času, je še bolj potrebno to danes, ko živimo v sekulariziranem svetu, ki si hoče ustvariti novo, brezbožno civilizacijo, v kateri naj ne bi bilo več mesta ne za Kristusa ne za Boga. Katoličani moramo

odločno, brez strahu in sramu izpovedati na javen način svojo vero v Kristusa, Sina božjega in Odrešenika človeškega rodu. Vero v tistega, pred katerega imenom se mora pripogniti vsako koleno teh, ki so na zemlji, v nebesih in v podzemlju.

Geslo kongresa je: Jezus Kristus, kruh življenja, upanje ljudi. Da, kruh življenja, saj je Jezus sam rekel: Jaz sem kruh življenja. Kdor je od tega kruha, bo živel večkomaj. Kruh, ki nam daje moč, da na tej večkrat tako težki in utrudljivi poti življenja ne omagamo. Izraelci, ki so jedli mano v puščavi, so umrli, kdor se pa hrani s tem kruhom, ki je Kristus sam, tudi če bo umrl, bo živel večno.

Kristus je tudi naše edino upanje. Nobeno drugo upanje nam ne more dati tiste zadnje gotovosti, po kateri vsi hrepenimo. Zato moramo svoje življenje graditi nanj, na Kristusa, na skalo, ki je On. Potem lahko pridrvijo hudourniki, življenjski potresi ali karkoli drugega, stavba našega življenja se ne bo porušila, ker stoji na trdni skali, ki je Kristus.

Morda bo tudi od naše slovenske skupnosti kdo mogel biti osebno prisoten na kongresu v Santiago del Estero. Lepo bi bilo. Vsi pa bomo lahko združeni s kongresniki v duhu in bomo z njimi izpovedovali svojo vero v Kristusovo prisotnost v Evharistiji ter svojo hvaležno ljubezen njemu, ki ga priznavamo za svojega Kralja in Gospoda.

Pomlad

Jože Krivec
(iz haloškega cikla)

Toplo dahnilo čez gorice,
vse je kar čez noč vzdrhtelo,
sladek nemir nam je vrnil ptice:
pomlad je, vse bo spet pelo.

Trsi se pomenjkujejo šepetaje,
sonce rosi jih s samim zlatom,
zemlja sveže sokove jim daje,
vsem enako, kakor bratom.

Jutri se cvetje dišeče razsuje,
vsi trsi bodo šopki dišeči.
upanje sladko v goricah kraljuje,
vse vriska in poje o sreči!

Papež o mašniškem posvečenju

Spoštovani bratje v škofovski službi!

1. Duhovniško posvečenje, prek katerega se prenaša služba, ki jo je Kristus zaupal svojim apostolom, da poučujejo, posvečujejo in vodijo vernike, je bilo v Katoliški cerkvi vse od začetka vedno izključno pridržano moškimi. To izročilo so zvesto ohranjale tudi vzhodne Cerkve.

Ko se je v anglikanski skupnosti pojavilo vprašanje duhovniškega posvečenja žensk, je papež Pavel VI. v imenu svoje službe ohranjanja apostolske tradicije, pa tudi z namenom, da bi odstranil novo oviro na poti k edinosti kristjanov, anglikanske brate opozoril, kakšno je stališče Katoliške cerkve: „Le-ta trdi, da iz resnično temeljnih razlogov ni dopustno posvetiti ženske za službeno duhovništvo. Ti razlogi vsebujejo: Kristusov zgled, zabeležen v Svetem pismu, ki je izbral svoje apostole samo med moškimi; trajna praksa Cerkve, ki je posnemala Kristusa s tem, ko je izbirala samo moške; njeno živo učiteljstvo, ki je dosledno s tem določilo, da je izvzetost žensk iz službenega duhovništva v skladu z božjim načrtom za njegovo Cerkev.“

Ker pa se je o vprašanju začelo razpravljati tudi med teologi in v nekaterih katoliških okoljih, je Pavel VI. naročil Kongregaciji za verski nauk, naj s tem v zvezi razloži in osvetli nauk Cerkve. To je storil z Izjavo Inter Insigniores, ki jo je papež odobril in ukazal objaviti.

2. Izjava povzema in razlaga temeljne razloge tega nauka, ki jih je navedel Pavel VI., in zaključuje, da Cerkev „ne prepozna, da bi imela oblast sprejeti ženske v službeno duhovništvo“. Tem temeljnim razlogom isti dokument dodaja še druge teološke razloge, ki osvetljujejo

ustreznost take božje uredbe, in jasno kaže, kako Kristusovega načina ravnanja niso vodili sociološki ali kulturni nagibi, lastni njegovi dobi. Kot je kasneje natančneje opredelil papež Pavel VI.: „Resnični razlog je v tem, da je Kristus, ko je določil Cerkev njeno temeljno uredbo, njeno teološko antropologijo, ki ji je izročilo Cerkev potem vedno sledilo, tako določil.“

V apostolskem pismu O dostojanstvu žene sem glede tega sam zapisal: „Če je Kristus poklical samo moške za svoje apostole, je storil to popolnoma svobodno in suvereno. To je storil z isto svobodo, s katero je v vsem svojem ravnanju poudarjal dostojanstvo in poklicanost ženske, ne da bi se oziral na prevladujoče navade in na izročilo, ki ga je potrjevala zakonodajna časa.“

Dejansko evangeliji in Apostolska dela izpričujejo, da je bil ta poklic storjen v skladu z večnim načrtom Boga: Kristus je izbral tiste, katere je sam hotel (prim. Mr 3, 13-14; Jn 6, 70), in to je storil v povezanosti z Očetom „v Svetem Duhu“ (Apd 1, 2), potem ko je prečul noč v molitvi (prim. Lk 6, 12). Zato je Cerkev pri dopuščanju k službenemu duhovništvu vedno prepoznava kot trajno določbo način ravnanja svojega Gospoda pri izbiri dvanajstih

moških, ki jih je On postavil kot temelj svoje Cerkve (prim. Apd 21, 14). Ti niso prejeli samo neke vloge, ki bi jo kasneje lahko opravljal kateri koli ud Cerkve, ampak so bili posebej in na tesen način pridruženi poslanstvu učlovečene Besede (prim. Mt 10, 1. 7-8; 28, 16-20; Mr 3, 13-16; 16, 14-15). Apostoli so, ko so izbirali sodelavce, ki naj bi jih nasledili pri njihovi službi, storili isto. V to izbiro so bili vključeni tudi tisti, ki naj bi v Cerкви skozi čas nadaljevali poslanstvo apostolov: predstavljati Kristusa Gospoda in Odrešenika.

3. Po drugi strani dejstvo, da Marija, božja Mati in Mati Cerkve, ni prejela istega poslanstva kot apostoli kot tudi ne službenega duhovništva, jasno kaže, da nedopuščanje duhovniškega posvečenja žensk ne pomeni njihovega manjšega dostojanstva kot tudi ne njihovega zapostavljanja, ampak zvesto izpolnjevanje načrta, pripisanega modrosti Gospoda vesolja.

Navzočnost in vloga ženske v življenju in poslanstvu Cerkve ostajata, čeprav nista vezani na službeno duhovništvo, vsekakor nujno potrebni in nenadomestljivi. Kot je bilo izraženo v Izjavi Inter Insigniores: „Sveta mati Cerkev želi, da bi se krščanske ženske v polnosti ovedele veličine svo-

jega poslanstva: njihova vloga bo danes odločujoča tako za prenovo in počlovečenje družbe kot za ponovno odkritje resničnega obličja Cerkve med verniki.“ Nova zaveza in vsa zgodovina Cerkve obilno izpričujeta prisotnost ženske v Cerкви kot pristnih Kristusovih učenk in pričevalk v družini in v civilnih službah, poleg popolne posvečenosti v službi Bogu in evangeliju. „Dejansko je Cerkev, medtem ko se je zavzemala za dostojanstvo ženske in njene poklicanosti, izkazovala čast in hvaležnost tistim, ki so — v zvestobi evangeliju — v vseh časih bile deležne pri apostolskem poslanstvu celotnega božjega ljudstva. Gre za svete mučenke, device, matere, ki so pogumno pričevale za svojo vero in s tem, da so svoje otroke vzgojile v duhu evangelija, naprej posredovale vero in izročilo Cerkve.“

Po drugi strani je hierarhična struktura Cerkve popolnoma usmerjena k svetosti vernikov. Zato, spominja Izjava Inter Insigniores, „edina višja karizma, ki si jo lahko in si jo moramo želeti, je ljubezen (prim. 1 Kor 12-13). Največji v Božjem kraljestvu niso duhovniki, ampak svetniki.“

4. Kljub temu, da trajno in vesoljno izročilo Cerkve ohranja ter cerkveno

Ni vse, kar je tehnično mogoče,
tudi moralno dovoljeno

Kaj je moralno dovoljeno pomagati nerodovitnim v zakonu?

LOJZE KUKOVICA

Kadar se dva mlada človeka poročata, sanjata tudi o bodočih otrocih. Včasih sicer zaradi ekonomskih težav ali kakšnih drugih okoliščin počakata s prihodom prvega otroka. A čim so pogoji dani, hočeta zadostiti tudi svojemu očetovskemu in materinskemu nagnjenju. Toda neredko se zgodi, da otrok kljub vročim željam ne pride in ne pride. Tedaj se zakonca začneta spraševati, kje bi bil vzrok za to. Prva pot jih vodi k zdravniku. Pogosto že zdravnik najde vzrok začasne nerodovitnosti in ji s primernim zdravljenjem najde tudi rešitev. A ne zmeraj. Zgodi se, da morajo nekateri zakonci vzeti na znanje neprijetno novico, da v njihovem zakonu po naravni poti ne bo moglo biti otrok, ker da je eden ali drugi od zakoncev nerodovit. Lepe sanje o otrocih so se naenkrat razblinile v nič. Ta okoliščina je redno vir velikega trpljenja in če nerodovitnosti ne sprejmeta pravilno, lahko zanese v njuno prvotno lepo ljubezensko razmerje kal nesoglasja ali pa celo medsebojnega očitjanja.

Kadar takó zdravniška veda ugotovi, da je nerodovitnost zakoncev neozdravljiva, potem je zakonca na prvi pogled odprta dvojna pot. Prva je posinovljenje. Če žene moreva imeti svojih otrok, tako si govorita, bova pa posinivila enega ali več tujih

otrok, otrok, ki nimajo staršev ali pa katerih starši ne marajo. Če torej ne bosta mogla biti telesna oče in mati, hočeta vršiti duhovno očetovstvo in materinstvo. Mnogo je zakoncev, ki po si po tej poti ustvarili družino, morda celo z več otroki. Našli so srečo, ker tem otrokom darujejo vso tisto ljubezen, katero bi sicer darovali svojim. Tako so zadostili svojemu naravnemu nagnjenju do očetovstva in materinstva, ki ga vsak človek nosi v sebi. Veselje in srečo pa jim tudi prinaša zavest, da so zapuščenim otrokom dali dom in ljubezen, ki bi je sicer ne bili deležni. Koliko plemenitosti se navadno skriva za odločitvijo posinovljenja, a tudi koliko tihe sreče užijeta takšna zakonca ob posvojenih otrocih!

Drugi zakonci na nerodovitnost reagirajo drugače. Odpovedo se posinovljenju, ker ne čutijo zadostne nestrane moči, da bi tujim otrokom bili res lahko dobri starši. Tudi takšno odločitev je treba spoštovati, kajti le vsak zase ve, kaj premore in česa ne. Želeti je le, da se oba zakonca svobodno odločita za isto pot. Vendar ne bi bilo prav, če bi se potem takšen zakon nekako zaprl vase in živel le za lastno srečo. Kot se duhovniki in redovniki odpovedo zakonu in lastni družini, da lahko bolj svobodno služijo božjemu ljudstvu, tako tudi zakoncem brez

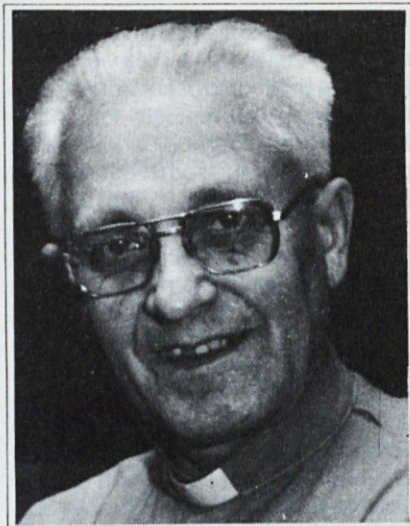
učiteljstvo trdno uči v svojih najnovejših dokumentih o duhovniškem posvečenju, pridržanem samo moškim, se v tem našem času v nekaterih krajih uveljavlja mnenje, da ga je mogoče postaviti pod vprašaj, ali pa pripisujejo odločitvi Cerkev, da ne dopusti duhovniškega posvečenja žensk, zgolj pomen cerkvenopravnega predpisa.

Zato z namenom, da bi odstranili vsak dvom o vprašanju velikega pomena, ki zadeva samo božjo uredbo Cer-

kve, v moči svoje službe potrjevati brate (prim. Lk 22, 32), razglašam, da Cerkev nikakor nima oblasti podeliti duhovniškega posvečenja ženskam in da so vsi verniki dolžni ta nauk sprejeti kot dokončno veljaven.

Nad vas, spoštovani bratje, in nad vse krščansko ljudstvo kličem božjo pomoč in vsem podeljujem apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 22. maja, binkošti 1994, v šestnajstem letu papeževanja.

otrok ne bo manjkalo neštevilih možnosti, da svoje življenje posvetijo delu za javni blagor. Na vseh mogočih področjih je to možno, povsod je veliko dela, kjer bodo nesebično lahko zastavili svoje sile. Na socialnem in vzgojnem področju, pri negi bolnikov, pri tolikih potrebah apostolata v Cerkvi, pa tudi v znanosti in politiki je veliko možnosti za delo. Zgodovina je polna svetlih zgledov zakoncev, ki niso mogli imeti otrok, ki pa so kljub temu veliko storili za blagor človeštva. V naši verski in narodni skupnosti je tudi široko področje za delo.

Vendar se številni nerodoviti zakonci ne zadovoljijo z nobeno od teh dveh možnosti. Radi bi imeli svoje otroke. Današnja znanost jim daje upanje, da bi z novimi tehnikami in metodami vendarle lahko postali starši lastnih otrok. Slišali so, kako velike korake je zdravniška znanost naredila na tem področju v zadnjih desetletjih. Mišljene so tu nove reprodukcijske metode in tehnike, ki odpirajo neslutene možnosti zlasti nerodovitim zakoncem, da pridejo do otrok. Seveda jih pa tudi zanima, kaj pravi k tem novim možnostim Cerkev in katoliški moralni nauk. Gre konkretno za posege v človeško spočetje in rojevanje, zlasti za tako imenovano „umetno oploditev“ in „umetno roditev“. Pod temi imeni umevamo različne tehnične postopke, ki merijo na to, da bi dosegli človeško spočetje na drug način kakor pa s spolno združitvijo moža in žene.

Najbolj znani takšni postopki so oploditev ženskega jajčeca v epruveti (in vitro) in umetna osemenitev s prenosom prej dobljenega semena v ženske spolne organe, v katerih se potem nadaljuje roditveni proces (umetna osemenitev). Vprašanje je: ali smejo nerodovitni zakonci uporabiti kakšno od teh umetnih metod, da pridejo do otrok? Ker gre za važna moralna vprašanja, se je Cerkev kot varuhinja in razlagalka moralnega reda k tem in podobnim vprašanjem izjavila v posebnem dokumentu, izdanem od Kongregacije za obrambo vere, ki nosi naslov „Navodilo o daru življenja“ (1987), dokument, ki ga je prav na kratko povzel tudi novi Katekizem katoliške Cerkve (št. 2373-2379). Oba dokumenta bomo v tem članku upoštevali in po potrebi tudi dobesedno citirali.

Ena najbolj uporabljenih tehnik umetne človeške reprodukcije — takšne, ki se izvrši na drugačen način kot pa s spolnim dejanjem zakoncev — je „umetna oploditev v epruveti“ (fecundación artificial in vitro), z

okrajšano besedo tudi FIVET, in pa „umetna osemenitev“ (inseminación artificial). Prva obstoji v tem, da se izvrši človekovo spočetje (ki obstoji v združenju moškega semena z ženskim jajčecem) ne v ženskih spolnih organih, temveč v epruveti. Oploditev se torej izvrši na umeten način, v epruveti, nato pa se po nekaj dneh tako dobljen zarodek — embrij (oplojeno jajčece) prenese v ženino maternico, kjer se ugnezdi in normalno naprej razvija do rojstva. Tehnika „umetne osemenitve“ pa obstoji v tem, da se doseže človekovo spočetje s pomočjo prenosa moškega semena, predhodno pridobljenega od moškega, v ženske spolne organe, kjer se potem normalno izvrši spočetje.

Obojna tehnika, umetna oploditev in umetna osemenitev, je lahko heterologna ali pa homologna z ozirom na to, od koga sta spolni celici, ki se bosta na umeten način združili. Tako je heterologna (besede ne prevajamo, ker je tudi slovenski prevod Katekizma in omenjena Navodila ne prevaja) tista umetna oploditev, pri kateri

ena od spolnih celic, bodisi žensko jajčece ali pa moško seme, ne pripada zakoncu, ampak neki tretji osebi, izvenkazonskemu darovalcu, ki včasih niti osebno ni poznan, ker je npr. seme bilo dobljeno v „semenški banki“. H o m o l o g n a oploditev pa je tista, pri kateri obe spolni celici (gameta), moško seme in žensko jajčece, pripadata osebama, ki sta zvezani v zakonu.

Podobno velja za umetno osemenitev. Ta bo heterologna ali pa homologna z ozirom na to, ali je seme, ki se prenese v

ženske spolne organe, od neke tretje, izvenkazonske osebe, ki je darovala seme (heterologna osemenitev) ali pa od lastnega zakonskega sodruha (homologna osemenitev).

Veliko otrok je bilo že spočetih s temi tehnikami in vedno več je neplodnih zakoncev (in tudi nezakoncev), ki se zatekajo k njim. Seveda le premožni, ker so ti posegi zaenkrat še precej dragi. Vprašanje, ki nas zanima, je, če so te tehnike z moralnega vidika dovoljene, in če niso, zakaj ne. Na prvi pogled bi se zdelo, da so dovoljene, kajti ali nimajo zakonci pravice do otroka? Cerkveni nauk to pravico zakoncem (še bolj seveda nezakoncem) zanika. Zakonci te pravice nimajo. Katekizem o tej navidezni pravici takole uči: „Otrok ni nekaj dolgovanega, ampak je dar. „Najodločilnejši dar zakona“ je človeška oseba. Na otroka ne moremo gledati kot na predmet lastništva; k temu pa bi pripeljalo priznanje domnevne „pravice do otroka“. Na tem področju ima samo otrok resnične pravice: pravico, da je sad svojevrstnega dejanja zakonske ljubezni svojih staršev, in ima tudi pravico biti spoštovan kot oseba že od prvega trenutka svojega spočetja“ (2378). Zakonca torej nimata pravice do otroka. Imata le pravico, dobljeno pri sklenitvi zakona, da izvršujeta tista dejanja spolnega združenja, ki so sama po sebi naravnana na spočetje otroka. Ta dejanja bodo pri plodnih zakoncih tudi prej ali slej pripeljala do spočetja. Seveda pri neplodnih zakoncih do tega ne more priti. In prav tu nastane vprašanje: ali nimata neplodna zakonca pravice, da po kakšni moderni roditveni tehniki vendarle prideta do lastnega otroka?

Cerkev na to vprašanje odgovarja negativno. Ne, nimata pravice. In sicer zato, ker ima otrok pravico (kateri na strani staršev odgovarja dolžnost to pravico spoštovati), kateri se niti ne more odpovedati, ker bi to bilo proti njegovemu osebnemu dostojanstvu, da je sad „svojestvenega dejanja zakonske ljubezni svojih staršev“. Z drugo besedo: otrok ima pravico, da je spočet, donošen (proti tehniki „posojila maternice“) in rojen na način, ki ga je Bog določil. Heterologna umetna oploditev in osemenitev pa je nemoralna še iz drugega

28. maja 1944 sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu ANKA SMOLE in IVKO KOKALJ. Čestitamo!

razloga. Izvrši se namreč s posegom neke tretje osebe, tuje zakonca (dajanje semena ali jajčeca). Heterologne umetne tehnike se tako pregrešijo tudi proti enovitosti zakona, ki zahteva, da sta roditelja otroka le oba zakonca, ne pa da bi enega ali drugega nadomestila neka tretja oseba. S to tehniko se tako tudi krši otrokova pravica, da se rodi očetu in materi, ki ju pozna (tretja oseba, darovalec, je pogosto sploh nepoznana) in ki sta povezana v zakonu.

Če se izvršijo te tehnike znotraj zakonskega para, torej brez posega kakšne tretje osebe kot darovalca jajčeca ali semena (homologna umetna oploditev ali osemnitev), so sicer manj protinaravna, a so kljub temu moralno nesprejemljive. „Razdružujejo namreč — tako Katekizem — spolno dejanje od dejanja roditve. Dejanje, na katerem temelji otrokovo obstojanje, ni več dejanje, s katerim se dve osebi dajeta druga drugi, marveč zaupa življenje in identiteto embrija moči zdravnikov in biologov ter vzpostavlja gospodstvo tehnike nad izvorom in namenom človeške osebe. Takšno razmerje gospodstva je samo v sebi protislovlje z dostojanstvom in enakostjo, ki mora biti skupna staršem in otrokom. Roditev je z moralnega vidika oropana svoje lastne popolnosti, kadar ni hotena kot sad zakonskega dejanja... Samo spoštovanje povezave, ki obstoji med obema smisloma zakonskega dejanja (združitvenega in roditvenega) in spoštovanjem enovitosti človeškega bitja, omogoča takšno roditve, ki ustreza dostojanstvu človeške osebe“

(2378).

To strukturno povezavo obeh smislov zakonskega dejanja (združitvenega in roditvenega) je Bog določil, ker samo ta polno odgovarja naravi spolnega dejanja kot izraz medsebojne ljubezni zakoncev in njegove naravnave na roditeljev otrok. Zato tudi tu velja svetopisemska beseda: Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči. Ne sme človek, ker bi bilo proti naravi splošnega dejanja, razdružiti umetno in hoteno, kar je Bog hotel, da se uresniči združeno. V omenjenih tehnikah spolne združitve sploh ni. Ni več vključen v ljubezensko predajo zakoncev. Taka zaploditev otroka ni dejanje, pri katerem bi zakonca postala „eno meso“, temveč je proizvod zdravnikov in biološke tehnike. Tako je človek ponižan v predmet znanosti in tehnologije.

Umetna osemnitev, tako heterologna kot homologna, nareja še bolj nemoralno obtežilna okoliščina, da je moško seme redno pridobljeno z masturbacijo, ki je nedovoljena, ker je pač izven zakonskega dejanja nedovoljeno vsako spolno udejstvovanje. Tehnika torej ne sme nadomestiti zakonskega dejanja, ki je edini dovoljen način in edina dovoljena pot k spočetju novega človeškega bitja.

Nekaj čisto

drugega pa je, kadar tehnika le olajša zakonsko dejanje, da se more izvršiti, ali pa da mu pomaga do naravnega cilja. V takem primeru se izvrši zakonsko dejanje in tehnično sredstvo poseže vmes šele, ko je ono končano, in sicer z namenom, da more moško seme bolj gotovo priti v ženske spolne organe.

Naj zaključim! V luči načel, ki jih Cerkev uči, bo treba presojeti z moralnega vidika tudi vse druge moderne tehnike na tem področju (npr. posojilo maternice ipd.), ki so že v uporabi ali pa bodo šele iznajdene. Znanost in tehnika nas vsak dan presenečata z novimi tehnikami. Nekaterih se sama ustraši. Prirojen moralni čut ji govori, da so na tem področju meje, ki jih ne sme prestopiti. Ni vse, kar je tehnično mogoče, tudi moralno dovoljeno. Zato so vedno glasnejši in pogostnejši glasovi po nekem obveznem etičnem kodeksu, ki bo začrtal jasne meje, ki jih znanost in tehnologija na področju človekove reprodukcije ne bo smela prekoračiti.

23. julija 1994 sta se poročila v cerkvi sv. Cirila in Metoda za Bežigradom (Ljubljana) LUČKA POZNIČ in VINKO PESTOTNIK.
Čestitamo!

Slovensko slavje družine

V soboto 11. junija je bila v Stični celodnevna prireditve, s katero je Slovenska škofovska konferenca praznovala mednarodno leto družine. Slavja so se udeležili kardinal Alfonso López Trujillo, predsednik Papeškega sveta za družino, iz Vatikana, apostolski nuncij v Republiki Sloveniji Pier Luigi Celata ter škofje Šuštar, Kvas in Uran ter upokojeni beograjski nadškof Turk in nad 60 duhovnikov ter redovnikov ter več kot 1500 vernikov. Program je zajel pozdrave, recitacije, petje, molitev, premišljevanje in mašno daritev. Urednik Družine dr. Janez Gril v uvodniku Prihodnost naroda je odvisna od družin opisuje slovensko stvarnost s temnimi barvami: „Število ločenih in razbitih družin se ne zmanjšuje, število splavov tudi ne, raste pa število nasilnih dejanj med mladoletniki, krog zasvojenčev z mamili se širi, število rojstev je padlo pod kritično mejo. Slovenski narod se stara in počasi izumira...“

Žrtvam vrniti čast in dobro ime!

STANE ŠTERBENK,

tajnik Nove slovenske zaveze, v Kočevskem Rogu 26. junija 1994

Pred štirimi leti je bila tu na prvi spominski slovesnosti pred množico 30.000 ljudi obojestransko ponujena roka sprave. S strani uradne države je bila izražena tudi dobra volja za popravo krivic in želja za vseslovensko spravo med živimi in mrtvimi. Izražena je bila tudi obljuba, da bo država uredila območja morišč tu v Kočevskem Rogu s centralnim spominskim objektom in enako tudi na območju taborišča na Teharjah. Danes lahko tu z obžalovanjem ugotovimo, da iz vsega tega ni še nič. Država Slovenija kot pravna naslednica države, ki je državni zločin storila, še do danes ni priznala in obžalovala tega zločina, zlasti pa še ni storila ničesar, kar bi ustvarilo pogoje za resnično slovensko spravo. Nasprotno, vsa dosežanja prizadevanja, da bi se zadeve iz državljanske vojne že vendarle enkrat uredile na temeljih resnice in pravice, kategorično zavrača. Tako vlada in državni zbor Republike Slovenije še danes ob pripravi in sprejemanju zakonov o vojnih veteranih, vojnih invalidih, popravi krivic in o žrtvah vojnega nasilja, v nasprotju z novo ustavo še vedno postavlja branilce pred revolucionarnim nasiljem izven zakona. Veljali naj bi za vse, razen za borce proti komunizmu. Pričakovali smo, da se bodo, ob tej do sedaj edinstveni priložnosti, v skladu z novo ustavo zakonsko uredila vsa nerešena vprašanja iz državljanske vojne. Če se s temi zakoni to ne bo zgodilo, bo to pomenilo uradno zanikanje izražene dobre volje in želje tu na prvi slovesnosti leta 1990. To bomo razumeli kot zavestno zavrnitev ponujene roke sprave in nadaljevanje, ne več ideološke, pač pa moralne konfrontacije.

Spoštovani svojci pobitih domobrancev! Dokler mrtvi in živi obeh strani slovenske državljanske vojne ne bomo enakopravni, toliko časa bo dolžnost vas, svojcev, in nas, preživelih, da o tem govorimo, da izpričujemo resnico, da ne zatajimo mož in fantov, ki ležijo tu v kočevskih brezni in drugod po Sloveniji,

ki se niso bali govoriti resnice in zanjo dati tudi svoje življenje. Šele takrat, ko nam bo enakopravnost zagotovljena in ko bo Republika Slovenija uradno priznala te žrtve, ko bo zanje izdala mrliške liste, ko jim bo uradno priznala čast in dobro ime, ko bo povedala, kaj, kako in kje se je leta 1945 vse to dogajalo, ko bo popravila razdejana vojaška pokopališča slovenskih domobrancev, ko bo uredila grobišča s spominskimi objekti tu v Kočevskem Rogu in na Teharjah, šele takrat bomo pomirjeni in šele takrat bomo o teh rečeh nehali govoriti. Šele takrat bomo verjeli, da je nasprotna stran iz državljanske vojne in njena naslednica pripravljena na resnično spravo, na spravo med živimi in mrtvimi. In takrat, ko bomo eni in drugi hodili mimo spomenikov obeh strani z enakim spoštovanjem, lepo mislijo, tiho žalostjo in poklonom ali križem v duhu, takrat bo med nami dozorela dejanska notranja sprava. Takrat bo Slovenija spet mirno zaživela in upajmo, da bo živela brez sovraštva, brez maščevanja, brez krvi, da bo Slovenija zopet imela življenja v polni meri.

Letošnja RAST XXIII v Kočevskem Rogu.

Obletna slovesnost v Kočevskem Rogu

V Kočevskem Rogu je bila letna spominska slovesnost v nedeljo 26. julija. Somaševanje 20 duhovnikov je vodil nadškof Šuštar, pel pa je moški pevski zbor iz Vidma - Dobrepolje. V kulturni prireditvi po maši so nastopili recitatorka Marjana Klanšek - Jaklič, omenjeni zbor, trio rogistov, basist Rok Lap, Dobrepoljski oktet in 3 govorniki: Marija Stavanja, preživeli domobranec France Kozina, ki se je rešil iz jame, in Stane Šterbenk, tajnik Nove slovenske zaveze. Pri slovesnosti je bilo nad 6.000 rojakov.

MISLI k bogoslužnim berilom v septembru

CIRIL SORČ

23. navadna nedelja

4. septembra

Prerok napoveduje obupaním izredna božja znamenja

Berilo iz knjige preroka Izaija (Iz 35, 4-7a)

Izraelsko ljudstvo je bilo obupano, saj ni nič kazalo, da se bo rešilo iz babilonske sužnosti. Zato je kot balzam na rano prišla Izaijeva napoved: „Glejte, vaš Bog! On sam pride in vas reši!“ In znamenja: bolniki bodo ozdraveli in v puščavi bo izvirala voda. Samo Bog lahko priklíče življenje iz nič in samo zanj ni brezupnega stanja. To, kar Izrael pestuje kot obljubo, to doživljajo Jezusovi učenci kot dejstvo.

Bog je ubožne izbral za dediče kraljestva

Berilo iz pisma apostola Jakoba (Jak 2, 1-5)

Bog si je izbral v stari zavezi revno in majhno ljudstvo in ga obdaril s svojo ljubeznijo. Jezus si je izbral preproste, uboge in bolne, da so postali dediči kraljestva. In mi, Jezusovi učenci, naj bi ravnali drugače? Kadarkoli je Cerkev razvrščala vernike po imetju in veljavi ter zanemarjala božje ljubljence ubožce, se je izneverila svojemu Učitelju in svojemu poslanstvu. Kajti: Ali ni Bog izbral revežev na svetu, da so bogateli v veri in postali dediči kraljestva?

Jezus pomaga bolnikom

Berilo iz svetega evangelija po Marku (Mr 7, 31-37)

Ko je Jezus ozdravil gluhonemega, je množica ugotovila: „Vse prav dela.“ Poljudno bi lahko tudi prevedli: Dela prav tisto, kar je bilo v stari zavezi rečeno o poslednjih dneh, ko bo Bog sem prišel, da nas reši. Ni samo gluhonemi, vsi smo potrebni, da se nas Jezus dotakne in nam tako odpre ušesa za poslušanje njegove besede in nam razveže jezik za razglašanje njegovih veličastnih del ter izpovedovanje svoje vere v Odrešenika pred ljudmi. Sedaj je pravi trenutek, da prosimo: „Gospod, odpri mi ušesa, da bom pazil na tvoje besede, in po

poslušanju odpri moja usta, da bom to, kar sem slišal, oznanjal drugim!“

24. navadna nedelja

11. septembra

Božji služabnik se ne upira trpljenju

Berilo iz knjige preroka Izaija (Iz 40, 5-9a)

Tudi v stari zavezi poslanstvo božjega služabnika (preroka) ni bilo udobno opravilo. Z mnogimi so celo fizično obračunali. Toda preroki se niso umaknili, ker so vedeli, da jih pošilja Bog in da jim bo vsemogočni Bog pomagal. Pa mislite, da se je danes kaj spremenilo? Nikoli ni bilo udobno služiti Gospodu. Sicer pa kaj bi se čudili. Ali nismo kristjani služabniki tistega, ki je usodo starozaveznega trpina v vsej krutosti izkusil na lastni koži?

Svojo vero spričujemo z deli, da ne bo mrtva

Berilo iz Pisma apostola Jakoba (Jak 2, 14-18)

Krščanska vera ni samó sprejemanje verskih resnic. Na božji klic moramo odgovoriti z vsem, kar smo, tudi z dejanji. Kajti po teh bodo pozorno in kritično presojali ljudje. Toda ne le ljudje, tudi Bog nas bo sodil po njih. Premislimo, kako bi na primer danes mi razvrstili goste, ki bi prišli k nam na obed!

Verujemo v Kristusovo božanstvo

Berilo iz svetega evangelija po Marku (Mr 8, 27-35)

Kako moremo imenovati evangelij veselo oznanilo, če pa se v njem nahajajo Jezusove besede: „Če hoče kdo hoditi za menoj, naj se odpove sam sebi, vzame svoj križ in hodi za menoj!“ Ni lahko razumeti, da je Jezus prav s križem odrešil ljudi in sebi zagotovil poveličanje, omogočil pa ga tudi nam. Križ pa ni zadnja beseda, temveč odrešujoče znamenje.

25. navadna nedelja

18. septembra

Hudobni sklenejo usmrtili pravičnega

Berilo iz Knjige modrosti (Mdr 2, 17-20)

Nasprotniki starozaveznega pravičnika, so preiskovali pristnost njegove krotkosti in potrpežljivosti. Pa so enako ravnali tudi Jezusovi nasprotniki, ko je visel na križu. Toda hudobneži iz stare zaveze kakor tudi tisti pod Jezusovim križem so pozabili, da Bog drugače kaže svojo moč in drugače rešuje.

Delajmo za mir, da bo rastla pravičnost

Berilo iz Pisma apostola Jakoba (Jak 3, 16-18; 4, 1-3)

Jakobu je jasno: človek, ki se dá poučiti Bogu, bo izvrševal dobra dela, človek, ki se prepušča poželenju, pa vnaša razklanost v svojo notranjost in v svoje življenje. Ni pa jasno njegovim vernikom, niti nam danes. Zato nam tudi ni jasno, zakaj ne dosežemo od Boga tistega, kar ga prosimo. Ali ne prosimo večkrat stvari, ki si jih v zaverovanosti vse poželimo, in ne tega, kar je v resnično in večno korist nam in našim bratom?

Jezusov učenec je drugim služabnik

Berilo iz svetega evangelija po Marku (Mr 9, 30-37)

Ob današnjem evangeliju se človek lahko spomni na svojce, ki se ob umirajočem pogovarjajo o delitvi zapuščine. Jezus govori o svoji smrti in vstajenju, učenci pa si že „razdeljujejo sedeže“ v božjem kraljestvu. Človek ne ve, kakšno „merilo“ so uporabili, vendar vsekakor ne tistega, ki jim ga je razodel Jezus. Tako Jezus postavlja na glavo merila učencev (pa tudi nas): „Če kdo hoče biti prvi, bodi izmed vseh zadnji in vsem služabnik.“

Rojstvo Device Marije 8. september

Cerkev se v svojem svetniškem koledarju običajno spominja svetnikov na dan njihove smrti, ki je rojstni dan za nebesa. Praznuje pa rojstni dan tistih izbranih duš, katerih rojstvo je pripravljalo prihod Odrašenika. Rojstvo Jezusove matere Marije je uvod v njegovo rojstvo, ker se z rojstvom Marije začne uresničevati božji načrt za učlovečenje Odrašenika. Razen Jezusovega rojstva nobeno drugo rojstvo ni bilo tako pomembno pred božjimi očmi in tako dragoceno za blagor človeštva kakor Marijino rojstvo.

26. navadna nedelja 25. septembra

Bog nam daje svojega duha

Berilo iz Četrte Mojzesove knjige (4 Mz 11, 25-29)

Bog daje svojega duha, komur on hoče, pa čeprav ni na „uradnem“ seznamu. Mojzes, ki je bil zagovornik božje širine in tako predstavnik preroške prvine v izvoljenem ljudstvu, se upre Jozuetu (zagovorniku stroge hierarhije), ko ta zahteva „odvzem“ prerokovaja za dve starejšini, ki nista bila z njimi. Ne samo ta dva, vse Gospodovo ljudstvo, si želi Mojzes, da bi prerokovalo.

Preperelo bogastvo človeka obtožuje

Berilo iz Pisma apostola Jakoba (Jk 1, 5-6)

Ne Kristus ne Nova zaveza nista proti bogastvu kot takem, ampak le proti bogatinom, ki so obogateli na račun

Zaradi tega naznanja praznik Marijinega rojstva veselje in upanje za človeštvo, saj naznanja bližnje učlovečenje in odrešenje. Ta praznik naj nam pomaga vrednotiti in spoštovati tudi sleherno človeško rojstvo.

Povišanje svetega Križa 14. septembra

Praznik nas spodbuja, naj z živo vero častimo križ. Na njem je trpel sam Jezus in na njem je trpel On, ki ga je Bog daroval za nas vse. Isti Jezus, ki je trpel na križu, pa je sedaj v božji slavi pri Očetu in prosi za nas. Križ je, odkar je Kristus na njem umrl za nas, postal znamenje krščanstva. Današnji praznik nas spominja, da je moč božje ljubezni tako silna, da celó navidezni poraz spremeni v zmago. Vodi nas tudi do spoznanja, da je prava ljubezen vedno združena z darovanjem. Ljubezni je lastno, da se žrtvuje, da trpi, da se izniči. Pogled na križ nam odkriva edine resnične vrednote. Križ nam kot znamenje Jezusove zmage nad smrtjo govori, da samo nesebično darovanje vodi v življenje.

drugih. Pač pa evangelij spodbuja podjetne in premožne, naj se vedejo do ljudi, ki živijo v pomanjkanju, solidarno in bratsko. Krivično pridobljeno bogastvo posameznikov in narodov, ki zlorabljajo svoje obilje, vpliv in moč v sebične namene, pa čaka kazen.

Sprejemajmo vse, ki niso proti nam

iz svetega **evangelija** po Marku (Mr 9, 38-43. 45. 47-48)

Evangelij je sestavljen iz dveh delov: prvi se navezuje na prvo berilo. Tudi Jezusovim učencem ni šlo v račun, da ima nekdo, ki ni iz njihovega kroga, enako moč kot oni. Jezus jim zabiča: „Ne branite mu!“ S tem zapove tudi nam, naj se ne spotikamo nad tistimi, ki zunaj vidne Cerkve naredijo kaj dobrega. Drugi del pa je nekakšno nadaljevanje drugega berila. Nazorno nam pokaže, kam pripelje pohujšanje, ki ga človek daje drugim in pohujšanje, ki je zakoreninjeno v nas in mu podležemo. Tu ni učinkovita „nežna terapija“, ampak samo odločen poseg.

Cerkveni pevec

EDO ŠKULJ

Pevski dar je talent, katerega naj človek odgovorno razvija in uporablja, saj se prav z razvijanjem in uporabljanjem vseh talentov in sposobnosti razvija v zrelo osebnost. Prav tako pa pevec tudi kot poustvarjalec plemeniti in oblikuje ljudi okrog sebe. Tako pevec opravlja v družbi veliko ustvarjalno delo, se pravi: opravlja poklic.

Poklic cerkvenega pevca je duhovni poklic, saj smemo reči, da so duhovni poklici tisti, ki človeka dvigajo k Bogu in vodijo k svetosti. Duhovni poklic je v polnosti delovanje Svetega Duha, ki je najbolj odvisna od človekove pozornosti na Božje vodstvo, od uporabljanja talentov in pogumnega premagovanja vseh izrastkov povprečnosti. Tako smemo po pravici imenovati nekatere službe in dela — poleg duhovništva in redovništva — za duhovne poklice. Med takšne službe moremo šteti poleg diakonata službe mašnih pomočnikov in bralcev tudi cerkvene pevce.

Poklic cerkvenega pevca je že pevcu samemu v veliko pomoč in oporo, da more uresničevati svojo krščansko poklicanost. Spomnimo se, kakšno duhovno bogastvo mu dajejo pesmi bogoslužnega leta. Če se vanje pogloblja, doživlja ob njih celotno Kristusovo skrivnost od učlovečenja in rojstva, prek smrti in vstajenja do binkoštnega praznika in veselega pričakovanja Gospodovega prihoda. Dejavno sodeluje pri bogoslužnih opravilih, posebno pri evharistični daritvi, pri kateri vse svoje žrtve in napore, ki so povezani s cerkvenim petjem, hkrati z darovanjem Gospodovega telesa v živi veri daruje nebeškemu Očetu.

Pevce s svojim petjem pri bogoslužju dviga duha k Bogu tudi navzočim vernikom, saj opravlja po prenovljenem bogoslužju pravo bogoslužno službo pri liturgičnih opravilih tako kot duhovnik, diakon, mašnik, pomočnik ali bralec, zato tudi besedi, ki jih poje pevec, zbor ali vse ljudstvo, duhovniku ni treba ponavljati. Pomen petja pri bogoslužju pa je zlasti v tem, da zbranim vernikom pomaga k bolj osebnemu sodelovanju, doživljanju in s tem tudi življenju iz bogoslužja, to se pravi svetosti.

Svetnika v mesecu septembru

Sv. Peter Klaver
9. september

Rodil se je leta 1580 v severni Španiji. Starši so si ga izprosili od Boga in ga zaobljubili v duhovniški stan. Ko je 22 let star stopil k jezuitom, je poljubil tla celine, rekoč: „Moj Bog, kako sem zaslužil, da si me sprejel za svojega služabnika? Daj mi milost, da bom le tebe ljubil in le zate živel.“ Tam je postal prijatelj svetniškega Alfonza Rodrígueza, ki je bil prej trgovec in je po smrti svoje žene in otroka 40 let star stopil v jezuitski red. Iz ponižnosti je ostal le samostanski brat. Ta mu je bil duhovni voditelj z besedo in zgledom. On mu je tudi navdihnil misel, da ga Bog kliče v ameriške misijone.

V pristaniškem mestu Kartageni je prejel mašniško posvečenje in k drugim slovesnim obljubam dodal še to, da se hoče vse življenje posvetiti delu za črne sužnje. Bil je mož beseda. Celih 38 let je čakal ladje, ki so prevažale sužnje iz Afrike, beračil zanje po mestu, jih obiskoval v revnih kočah, tolažil, zdravil bolnike in delil zakramente. Sam jih je krstil okoli 30.000. Nekateri so kljub temu napačno presojali njegove apostolske namene in so mu predsojajniki za nekaj časa celo

odvzeli službo misjonarja za črnce. To je bil zanj težji križ kakor vse druge žrtve, pa ga je molče nosil.

Leta 1650 je stregel kužnim bolnikom in pri tem sam zbolel. Naslednje leto je začel vidno pešati in se moral odpovedati apostolski dejavnosti. Zdaj je daroval sebe kot žrtev za črnce. Ko se je raznesla po mestu novica, da Peter Klaver umira, se je zbrala množica, ki se noč in dan ni mogla zvrstiti mimo sobe umirajočega: redovniki in redovnice, škof, bogatini in ubožci, sužnji in otroci, vsi so se hoteli posloviti od človeka, ki je storil toliko dobrega in kot žrtev zgorel za druge. Umril je 8. septembra 1654. Papež Leon XIII. ga je razglasil za zavetnika afriških misijonov. Blažena Marija Terezija Ledochóvska je misijonsko družbo za Afriko imenovala po njem „Družbo sv. Petra Klaverja“ in ustanovila list „Odmev iz Afrike“.

Sv. Matej, apostol
21. september

Imel je še drugo ime — Levi. Bil je cestinar, mitničar. Cestinarje pa so Judje prezirali že zato, ker so kot zakupniki mitnine bili v službi poganskih Rimljanov in ker so mnogi opravljali svojo službo oderuško in krivično. Vendar pa jih je bilo med njimi veliko, ki so bili boljši, kakor je šel sloves o njihovem stanu. Matejeva mitnica je bila v tedanjem trgovskem mestu

Ka farnaumu ob Genezareškem jezeru. Bil je v službi in sedel pri svoji mitnici. Tedaj je prišel mimo Jezus in mu rekel: „Hodi za menoj!“ Matej je vstal in šel za njim in tako postal njegov učenec.

V zahvalo je Matej napravil veliko gostijo Jezusu in njegovim učencem ter povabil tudi dosti svojih stanovskih tovarišev, cestinarjev. Ko so pa to videli farizeji, so se spotikali, rekoč: „Zakaj je vaš učenec s cestinarji in grešniki?“ Ko je Jezus to slišal, je dejal: „Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni. Pojdite in se poučite, kaj se pravi: Usmiljenja hočem in ne daritve. Nisem namreč prišel klical pravičnih, ampak grešnike.“

Praden je Matej po Gospodovem vnebohodu odšel med pogane, so ga judovski spreobrnjenci prosili, naj jim opiše Jezusovo življenje. Tako je Matej napisal svoj evangelij, prvi od štirih evangelistov, v aramejskem jeziku, kakršnega o Judje govorili po babilonski sužnosti.

Obnovljena cerkev v Žužemberku, ki so jo partizani 4. maja 1944 izropali, požgali in popolnoma porušili.

Problemi in predlogi

FRANC RODE

Krščanstvo kot dogodek

Oznanjati krščansko sporočilo kot resnično, dobro in lepo je dati ljudem možnost, da mu prisluhnejo. Vendar to še ni vse. Od te možnosti do odločitve za Kristusa je še velik korak. Človeku, ki se predvsem peha za denarjem in išče tuzemsko srečo in moč, je treba še kaj drugega. Krščanstvo mora postati dogodek v zgodovini, se mora „zgoditi“ v tem času in prostoru. Samo izkustvo krščanstva v vsej svoji neposrednosti lahko doseže človeka v njegovem jedru.

Uporabimo za primer doraščajočega fanta, kot jih je danes toliko med nami, ki so verjetno večina. Ta fant brez korenin, z značilno porabniško miselnostjo, s svojimi besedami in dejanji zatrjuje, da ljubezni sploh ni, da je to samo romantično frazarjenje, da obstajajo samo seks, užitki in zabava. In da je samo to pomembno v življenju. Največkrat ima tak fant za seboj boleče družinske izkušnje, kjer ni bilo ljubezni, pač pa veliko sebičnosti in nasilja. Manjka mu torej okvir, kamor bi postavil ljubezen. Kaj storiti, da mu odkrijemo ljubezen? Tu so besede in prepričevanja brez pomena. Edino, kar mu lahko spremeni srce, je, da se v njegovem življenju „zgodí“

ljubezen. Samo to mu lahko spremeni srce in mišljenje in prebudi v njem čut za nesluteno lepoto ljubezni, čut in spoštovanje do drugega, plemenitost in sposobnost darovanja drugemu — vse, kar mu je bilo prej povsem tuje.

Ta primer nazorno prikazuje situacijo krščanstva pred sodobnim človekom. Dokler bo krščanstvo predvsem v besedah, v govorjenju, v pripovedovanju o nečem, kar se je zgodilo pred dva tisoč leti, bo težko sprožilo odločitev, ki terja celo življenje. Edini prepričljivi odgovor je,

da se krščanstvo spet „zgodí“ v našem času in da se človek danes lahko sreča s Kristusom. Krščanstvo mora zopet postati dogodek, doživeto izkustvo, mikavna ponudba v vsakem članu Cerkve in v vseh cerkvenih inštitucijah. Krščanstvo se mora zopet udejaniti v zgodovini, postati mora jasen dokaz, da je Jezus Kristus pogoj za življenje v polnosti, sedaj in vekomaj. To pa se zgodi vselej, ko kot kristjan z vsem svojim bitjem izpričujem, da je Jezus Kristus edini odgovor na najgloblje človekovo hrepenenje, da ga doživljam kot edino neobhodno potrebno, kajti moje bitje je po svoji naravi naravnano Nanj, je odprto Njemu, ki je moja polnost, ker sem ustvarjen „po Njem in zanj“ (Kol 1, 16).

Cerkev kot dogodek

Da bo sodobni človek mogel srečati Kristusa kot edino potrebno, moramo oživiti izkustvo Cerkve kot kraj Kristusove navzočnosti in odrešenja, kot prostor novega življenja, ki je Kristusov dar in delež pri občestvu svete Trojice, kot prostor, kjer doživljam božje usmiljenje in imam že predokus večnega življenja.

Izkustvo Cerkve kot kraj Kristusove navzočnosti in deleža pri občestvu svete Trojice narekuje posebne odnose med kristjani: živeti moramo kot ena družina. Cerkev postane tako občestvo, kjer je vsak posameznik ljubljen kot ga Bog ljubi, občestvo usmiljenja in potrpljenja z vsemi, občestvo spoštovanja dostojanstva in svobode vsakega človeka.

Vendar se zdi, da se evangelij pripisuje temu apostolu podobno, kakor pripisujejo Davidu psalme, kakor Salomonu, odličnemu učitelju modrosti, Knjigo pregovorov. Matej je duhovni prednik, začetnik izročila, ki se izteka v „Matejev“ evangelij. Prav radi in lahko si predstavljamo, da je ta apostol s posebno ljubeznijo zbiral besede svojega Učitelja in Gospoda, jih sestavljal, primerjal in izročal dalje in tako ustvar-

jal temeljni zaklad zbirke Gospodovih besed, ki so poleg Markovega evangelija postala najvažnejši vir za evangelista „evangelija po Mateju“.

Stara poročila pripovedujejo, da je Matej pozneje misijonaril v Perziji, Mediji, Siriji in Mezopotamiji in umrl mučeniške smrti.

Upodablja ga s človekom ali angelom, z mečem (sulico), mošnjo. Je zavetnik bančnih uradnikov, knjigovodij in carinikov.

Radio Ognjišče

5. junija je prvi cerkveni radio — Radio Ognjišče — po nekaj mesečnem poskusnem oddajanju začel tudi uradno oddajati, 6. junija pa je prostor Radia Ognjišče pri novi cerkvi na Markovcu v Kopru slovesno blagoslovil škof Metod Piriš. Direktor Radia Ognjišča je msgr. France Bole. Zaenkrat ga lahko slišijo le na Koprskem in Goriškem. Napovedano je pa bilo, da bo julija začel delovati tudi ljubljanski studio z oddajnikom na Krvavcu.

Namen Apostolata molitve za september

Splošni: Da bi človeška družba odločno zavračala vse oblike preziranja tujcev.

Misijonski: Da bi se narodi v Afriki in Aziji med seboj zblížali ter živeli v miru in slogi.

Slovenski: Da bi slovenski človek ostal zvest svojemu rodu, krščanstvu in demokratični miselnosti.

Izkustvo Cerkve se nujno izraža tudi v etosu in kulturi. Kot potrjuje zgodovina, se iz vsakega pristnega krščanskega izkustva porodijo pobude in stvaritve, ki razodevajo efektivnost Kristusovega odrešenja v času. Tu ne mislimo na specifično versko dejavnost, ampak na raznovrstne realizacije na področju vzgoje, znanosti, umetnosti, politike in gospodarstva. Vse to pričuje o dejavni moči Kristusovega odrešenja v človeški zgodovini in omogoča, da človek sreča Kristusa in njegovo Cerkev v osrčju zemeljskih stvarnosti.

Pričevanje

Končno je temeljna kategorija oznanjevanja pričevanje. Ne moremo pričevati o nečem, če nismo bili priče. Pričevanje je vedno osebno. Paradigmo krščanskega pričevanja nahajamo v 1. Jezusovem pismu 1, 1-4: „Kar smo slišali, kar smo na lastne oči gledali, kar so otipale naše roke, to vam oznanjamo: Besedo življenja. To oznanjamo tudi vam,

da bi bili vi v občestvu z nami in da bi bilo vaše veselje popolno.“

Ne pričujem o svojih sposobnostih ali o svojih krepostih, ampak o Jezusu Kristusu in o moči njegovega odrešenja, o njem, ki je „vse veselje in vse želje srca mojega“. Pričevanje je po svoji naravi javno, sredi življenja, da se morejo tudi drugi srečati z odrešenim človekom in se odločiti za Kristusa in Cerkev, kraj njegovega spomina in njegove navzočnosti.

Največja težava, da krščanstvo zopet postane dogodek, ni v današnji kulturi. Resnične težave Cerkve niso bile nikdar v zunanjih okoliščinah. Te so bile vselej samo priložnost, da se je izkazala vsa veličina in moč evangelija. Težave, ki se z njimi soočamo danes, morajo služiti za to, da se krščanstvo „zgodí“ na najbolj očiten način, se pravi, na način pričevanja, grško „martyrion“. Tako je imelo obhajanje evharistije na grobovih mučencev v prvih stoletjih globok pomen, saj so mučenci „delali to v moj spomin“, ko so dali svoje telo in kri za odrešenje sveta. Hkrati

pa je obhajanje evharistije pripravljalo prve kristjane, da so v zgodovini pričevali o odrešilni Kristusovi navzočnosti.

Ne, resnične težave Cerkve ne prihajajo nikdar od zunaj, ampak od nas, od naše slabotne vere, od naše medle krščanske zavesti, od našega strahu pred evangeljsko svobodo, ki je pripravljena zastaviti svoje življenje.

Nova evangelizacija

Vse to vsebuje pojem nove evangelizacije. Ta ne more uspeti, če se ne vrnemo k temeljnemu dogodku, odkoder vse izhaja, in če ne naredimo vse, da ta dogodek postane zopet navzoč v našem svetu. Nova evangelizacija predpostavlja trezen pogled na naš svet in konkreten načrt za njegovo prenovo. Ta načrt pa je v tem, da človek zopet najde Njega, ki je „pot, resnica in življenje“ (Jn 14, 6). Od tega, kako ga bomo kristjani uresničevali, je odvisna ne samo prihodnost Cerkve, ampak tudi upanje sveta.

Na zlati maši prelata dr. Mirka Gogale v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši.

ZNAMENJE, ki se mu nasprotuje

ALOJZ REBULA

Vrnitev pisatelja Solženicina v Rusijo po dvajsetletnem izgnanstvu v Ameriki ju zbudila po svetu največji odmev. Ne vem, koliko je odjeknila v slovenskih medijih. Gotovo neprimerno manj kot pohod kolestarske karavane Giro d'Italia od Nove Gorice do Kranja. Vsekakor sem se ob tem dogodku spomnil dveh pogovorov o Solženicinu, ki sem jih imel na Slovenskem v času njegova izгона.

Prvi je bil s študentko literarnih ved. Skoraj pretreslo me je, kako je sicer brihtna in estetsko nadarjena slavistka Solženicina odklanjala, z nekakšno perverzno iskrico v očeh, praznega in polpornografskega slovenskega literata, svojega vrstnika, pa imela za „zanimivega“.

Drugi poudarek pa je bil na cesti sredi gorenjskih hribov, z mladim kmetom, ki je stopal na traktor, namenjen na delo v gozdu. Neverjetno razgledani kmet je govoril o Solženicinu z največjim občudovanjem: bil mu je ena od moralnih prasil sveta.

Odgovor dveh Slovenij: Slovenije nihilizma in Slovenije vrednote.

Danes vidim, kako se to dvojje nasprotujoče s razmerje do velikega Rusa ponavlja tudi v pokomunistični Rusiji.

„Solženicin razbija Rusijo,“ se glasi v vodilnem italijanskem dnevniku.

Sergej Čupurin, glavni urednik znamenite literarne revije, izjavlja: „Doba junaške romantike je končana: Solženicinova vrnitev bo dogodek samo v življenju tujih dopisnikov in slavistov.“

(Kaj, če to izjavlja literatska kreačura, ki je lepo živela na režimskem soncu, medtem ko je Solženicin gineval v lagerju? Človek bi skoraj stavil...)

Filozof Jurij Senokosov pa meni: „Ne govori jezika našega časa.“

Kaj pa mlada ruska „demokratska“ inteligenca? Ta ne najde dovolj sramotilnih pridevnikov za tega

človeka, ki je poleg drugega tudi pravi silak besede: zanjo je „Govoreči skelet“.

Če bi bil Solženicin Slovenec in bi se vračal v Slovenijo, smo lahko gotovi, da bi bil sprejem zelo podoben. Bi recimo drugače sodil o njem urednik Naših razgledov, kakšen lakanovski filozof ali kakšen urednik Mladine?

Vsekakor predstavlja danes Solženicin — ne v zvezi s svojimi političnimi pogledi o Kurilskih otokih ali o „zamejskih“ Rusih, kjer lahko ne soglašamo z njim — ampak kot nosilec nekega moralnega sporočila prepoznavno mejno črto med dvema človeškima tipoma: med privrženci neke etike in med privrženci nič.

Kar razdvaja ljudi ob njem, je v bistvu to: priznanje ali nepriznanje neke etike.

Zato sodobni nihilizem, naj bo ruski ali slovenski, tega velikana duha ne more sprejeti, in to tem manj, ker gre za vernika v Boga, še več, za kristjana.

Če bi merilo povečali po Kristusu meri, bi lahko rekli, da tu gre za ločitev, ki jo povzroča sam Kristus.

Odveč se je spraševati, na katero stran se bo postavila moderna kultura, ki bo sprejela vse, samo resnice ne.

Navedeni ruski literat jo je na primer odklonil, ko je zapisal laž, da bo Solženicin zanimal samo časnikarje in slaviste. Dejansko besede orjejo pot širjavah in globinah ruskih duš.

Prav tako je odklonil resnico omenjeni filozof. Kako, da Solženicin ne govori jezika našega časa, če so njegove knjige, kot je zapisal neki časnikar, naredile Brežnjevu več škode kot zgubljen bitka; če ga je torej svet bral, kot ni bral nobenega Rusa po Tolstoju?

Očitati temu pisatelju, da ne govori jezika našega časa, pomeni samo eno: očitati mu, da ne govori jezika nihilizma. Da govori jezik bitja, Boga, Kristusa, etike, vrednote.

Tudi Kristus ne govori jezika „našega časa“.

Simeonova beseda Mariji: „Ta bo znamenje, kateremu bodo nasprotovali“, prek samega Kristusa meri tudi na njegove učence.

To je nasprotovanje, ki seče zgodovino kozmosa od prvega upornega angela do zadnjega človeka, ki bo rekel Ne Luči.

Ja, zgodovino odrešenja moremo brati tudi med vrsticami dogodkov, ki smo jim priča. Zakaj če svet gre h koncu, potem je Solženicin eden od apostolov poslednjih časov.

Notranjščina obnovljene cerkve sv. Mohorja in Fortunata v Žužemberku.

Humanist, Slovenec, kristjan

FRANC RODE

Te dni pisatelj Alojz Rebula praznuje 70-letnico življenja. Hvaležnost, ki je spomin srca, nam narekuje, da se oddolžimo temu čistemu glasu slovenstva in krščanstva, ki odmeva v našem prostoru že štirideset let in ga bodo v prihodnje poslušali še mnogi rodovi za nami.

Kaj nam pomeni Rebula? Kakšno je njegovo mesto v slovenskem kulturnem prostoru v drugi polovici 20. stoletja, ki se bliža koncu?

Kaj nam pomeni

Med sodobnimi slovenskimi pisatelji Rebula izstopa najprej s svojim svetovljanstvom, širino svoje misli, z neugnanostjo svoje umetniške ustvarjalnosti, z bogastvom in temeljitostjo svoje humanistične kulture. S francoskim pesnikom Claudelom bi lahko ponovil: „O celovita vera vidnih in nevidnih stvari, sprejemam vas s katoliškim srcem.“

Ta univerzalnost Rebulovega umetniškega sveta se javlja že v prostoru in času, kjer se dogajajo njegovi romani: od bibličnega Kanaana prek Rima Marka Avrela in poznega srednjega veka Enea Silvia pa do polpreteklih dni fašizma in jugo-komunizma. Po univerzalnosti umetniške tematike in strokovnosti, s katero jo obvlada, je Rebula v slovenski književnosti izjema. Verjetno ni slovenskega pisatelja, ki bi se po časovni in zemljepisni paleti lahko primerjal z njim.

Ta izjemnost v slovenski literarni srenji ima svoje korenine v njegovi temeljiti klasični kulturi. Odtod tudi njegovo pristno evropejstvo, prežeto z grško racionalno zahtevnostjo in rimskim smislom za to, kar je prav in pravično, obogateno z globokim poznanjem obeh klasičnih literatur.

Zaradi zemljepisne bližine z romanskim svetom, od koder je doma, je Rebula od mladih let v stiku z italijansko kulturo, predvsem z Dantejem, bržkone največjim evropskim pesnikom. V romanu „Zeleno izgnanstvo“ tvega trditev, da ga Italijani morda niso vredni. Toda lok njegovega zani-

manja se pne še dlje proti Zahodu, do Francije z njenimi velikimi pesniki in pisatelji Péguyjem in Claudelom, Greenom in Yourcenarjevo — zgodovinarji in filozofi Daniéлом-Ropsom in Maritainom — teologi in svetniki Daniélojem in de Lubacom, Vincencijem Pavelskim in Janezom Vianneyem. In seveda mu niso tuji veliki Rusi, med njimi Dostojevski, o katerem meni, da je preveč razvlečen in da bi svoja globoka uzrtja o človeku lahko izrazil z manj besedami. In Nemci in Angleži.

Vsoto evropsko kulturno dediščino je Rebula osvojil osebno in kritično in jo vsrkal vase. Vse to oplaja njegovo domišljijo, daje širino in višino njegovi misli in suveren blesk njegovi besedi.

Slovenec, kot jih je malo

Ves klasičen po svojem načinu razmišljanja in celo v svojem nastopu, prežet z romansko kulturo, je Alojz Rebula Slovenec kot malokdo med nami. Ne samo, da pozna do obisti vse, kar je vrednega v naši književnosti. O vsakem slovenskem avtorju ima svoje utemeljeno in tehtno mnenje.

In pa njegovo slovenstvo! Tako jasno profilirano in izbrušeno, tako

čisto in trdno v svojem jedru! Nedvoumno dolgujemo Rebuli nekaj najglobljih pogledov v bistvo slovenstva. Ti pogledi so se izkristalizirali že zelo zgodaj ob rastoči zavesti drugačnosti sredi romanskega sveta in v primerjavi z njim. In sicer v zastrupljenem ozračju tržaškega fašizma in aktivističnem italijanskem strahu pred Slovani.

Njegova ljubezen do slovenstva ima poleg bioloških in kulturnih tudi evangeljske razloge. To je ljubezen do ubogih in ponižanih, ki jih veliki svet pogosto prezre in prezira, a ki v Božjih očeh veljajo prav toliko, če ne več, kot bogati in mogočni, kajti Bog je „izbral tisto, kar je v očeh sveta slabotno, da bi osramotil tisto, kar je močno, da se pred Njim ne bi ponašal noben človek“ (1 Kor 1, 27-29). Iz te ljubezni se je rodilo nekaj najlepših strani o slovenskem človeku, o slovenskem narodu in slovenski zemlji, kar jih je od Trubarja sem. Brez vsakršne nacionalistične nabreklosti in zanosa, rebulovsko čiste in stvarne. V njih prihaja do izraza mirna slovenska suverenost in dostojanstvo, ki sta, žal, redka tudi med nami in nas karseda ugledno predstavljata pred svetom.

Nekatere najlepše odlomke o slovenstvu je te dni ponatisnila tržaška revija Mladika ob Rebulovi 70-letnici. Z njimi bi se moral seznaniti vsak Slovenec, ki kaj da nase. Predvsem pa bi jih morali poznati mladi Slovenci doma in po svetu.

Vraččen v slovensko vernost

Tretje, kar zaznamuje človeka in njegov literarni opus, je krščanstvo. Alojz Rebula je globoko vraččen v slovensko vernost in Cerkev. Njegova vera je v zgodovinski povezanosti z vero knezov Gorazda in Hotimira, z vero patriarha Pavlina in škofa Modesta, z vero avtorja Brižinskih spomenikov in irskih misijonarjev, z vero Janeza Ljubljanskega in naših gotskih slikarjev in kiparjev, z vero škofov Tavčarja in Hrena, Slomška in Baraga, Missie, Sedeja in Jegliča, z vero duhovnikov Šolarja, Degrasija in Ukmarja, z vero vseh krščanskih rodov Slovencev do vere njegovega prijatelja Staneta in žene Zore. Ta zgodovinska rasežnost vere ga je trdno zasidrala v slovensko verno občestvo in mu narekovala, da mu je s svojimi spisi in živo besedo stal ob strani ves čas komunističnega nasilja, mu vlival

pogum in upanje.

Bolj kot njegovo slovenstvo je njegova vera sad osebne odločitve, pravzaprav sad vsakdanjega odločanja za Kristusa in njegovo Cerkev. Skušnjava ni prihajala od kakšnega marksistično-leninističnega materializma. Rebula je miselno prevelik, duhovno pregosposki in kulturno prezahteven, da bi ga mogla ta klavrna ideologija skušati, kaj šele osvojiti. Problem je drugje, v nekem bivanjskem pesimizmu, spričo možnega nesmisla vsega. „Te kdaj prime ta občutek, da plavamo, slepe ribice, v akvariju blaznosti?“ vprašuje Lateran v romanu V Sibillinem vetru (str. 206). Problem je v povsod navzočih znamenjih smrti, v navideznem zmagoslavju zla, pred katerim se zdi krščanska Obljuba nerealna in prelepa. Je mar mogoče, da se bo po vseh tragedijah zgodovine, po vseh nezvestobah in sovraštvi, po vsem blatu, solzah in krvi, ki jih je naplavila zgodovina, nad človeškim obzorjem dvignila Pravičnost in dokončno zmagala z milim obrazom Ljubezni, večne Ljubezni? Človeku, ki kot umetnik tako dramatično doživlja boj med temnimi brezni srca in omahljivo lučko dobrote v njem, se

lahko zamajejo tla pod nogami. A ni alternative. Kot za Dostojevskega, za Rebulo ni alternative za Kristusa. „Gospod, h komu pojdemo?“

Rebulovo krščanstvo je brez koncesij, celovito in diamantno trdno, ker je stalno zmagovanje nad plahostjo duha in misli. Njegova vera je „zmaga, ki premaga svet“ (1 Jn 5, 4). Rebula je bil s svojo vero mnogim v oporo v času dolgega komunističnega mraka, ko je suverenostjo duhovnega človeka, „ki presoja vse, a njega samega ne presoja nihče“ (1 Kor 2, 15), opeval čudež katoliške vere, njen bistveni smisel za človeka, njeno lepoto in kulturni pomen za slovenski narod. O tem sijajno pričuje njegova knjiga Smer Nova zemlja, ki jo bo celjska Mohorjeva k sreči ponatisnila, kajti že zdavnaj je bila razprodana. To je mojstrovina, kjer si najboljša teologija podaja roko z literarnim genijem.

In to poslanstvo Rebula opravlja tudi danes, ko imamo, če ne drugega, vsaj svobodo besede. Njegova kopja so tokrat usmerjena v cinični liberalizem, to neizpovedano ideologijo določenih intelektualnih in vladnih krogov mlade slovenske države, ki se požvižgajo na moralne vrednote in na etična pravila

politične igre. Naš Tržačan je tu neusmiljen: „Vsi cinizmi so zoprni. Noben ne tako kot slovenski, ta zmes kajžarskega resentimenta in perverzije, pariškosti in pavlihovstva. Nobeden ni tako neokusen, tako idiotski, kakor ta, serviran sredi zemlje, premočene od krvi, izčrpane od sle po svobodi in pravici“ (Družina, št. 18, 18. maja 1994).

Te misli so iz rubrike Na prepihu, ki jo Rebula že nekaj let drži v Družini. Z njo opravlja moralno učiteljsko službo med narodom, ko v svojem blešččem in klenem slogu razmišlja o značilnih dogodkih pri nas in na tujem, ko polemizira s kakšno neumno mislijo, ki se širi v našem prostoru, ko ogorčeno zavrača še vedno navzoče ostanke propadle ideologije, ko biča nepoštenost in moralno neobčutljivost slovenske družbe. Ni čudno, da ga ob tej brezkompromisni etični drži slovenski establishment ne povabi vsak teden na kavo.

Naj stori kot Julien Green!

Toda Rebula, prodorni in nepri-zanesljivi spremljevalec slovenskega vsakdanjika, ni samo moralist v smis-

Srečanje duhovnikov — nekdanjih zaporikov — v Stični leta 1992.

POGOVOR Z MARJANOM LOBODO UPRAVNIKOM SLOGE

Ob 40-letnici SLOGE

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Gospod Loboda, vi ste eden izmed redkih, če ne edini aktivni delavec, ki je ostal od tistega bogatega združniškega življenja takoj po našem prihodu v Argentino. Takrat ste morali biti še zelo mladi. Kako ste se vključili v tisto izredno skupino naših zadrugarjev?

No ja, hvala Bogu, nekaj nas je še ostalo, čeprav res bolj malo. Od konzorcija Gospodarske pisarne sem res ostal sam, saj so predsednik Pavle Mašič, tajnik Maks Jan in blagajnik in duša vsega dela Ladislav Lenček že vsi odšli v večnost. Od prvega odbora Slovenske gospodarske zadruge nas je pa več: Rudolf Smersu, Ignacij Glinšek, Stanko Jerebič in jaz.

Ko smo v začetku julija 1953 ustanavljali Slovensko socialno-gospodarsko pisarno, sem čakal, da me

pokličejo iz tovarne Mercedes Benz, kjer sem se prijavil kot kandidat za pisarniško mesto. Prav v tistem času sem se namreč preselil iz Villa Martelli v Casanovo in mi je bila dotedanja služba precej od rok. Takrat sem že po urah službe pomagal g. Lenčku v misijonski pisarni pri upravi Katoliških misijonov in pri korespondenci s slovenskimi misijonarji. Ker je bil g. Lenček glavni pobudnik Slovenske socialno-gospodarske pisarne, mi je svetoval, naj bi vsaj začasno, dokler ne dobim odgovora od Mercedes Benz, prevzel upravniško mesto v tej pisarni. Tako sem se znašel v družbi ljudi, ki so tedaj polagali temelje slovenski skupnosti v Argentini, vsaj na gospodarsko-socialnem področju.

V zimski sezoni 1954 je bilo v

Slovenski socialno-gospodarski pisarni v ulici Granaderos 61 v Buenos Airesu izredno živahno. Skoro vsako soboto so bili dobro obiskani diskusijski večeri, katere je vodil dr. Ivan Ahčin s sodelovanjem Rudolfa Smersuja, Pavla Mašiča, Maksa Jana in drugih. Tam se je intenzivno razpravljalo o možnostih gospodarske organizacije za slovenske begunce v Argentini.

Ali bi nam, zlasti našim mlajšim, lahko kaj povedali o takratnih bojih in težavah?

Jaz se iz tistih časov pravzaprav ne spomin ne bojev ne težav. Živo pa mi je v spominu brezmejni idealizem tistih ljudi. Spomnim se, kako je Maks Jan po osemurnem delu prišel iz Lanusa v mesto v pisarno na Granaderos 61 in se usedel k pisalnemu stroju in pozno v noč tipkal pravila Slovenskega gospodarskega društva. Podobno tudi drugi: Jože Jonke, Janez Šest, Lojze Erjavec, Avgust Malovrh, Jože Mavrič, Rudolf Smersu, dr. Ivan Ahčin, dr. Franc Bajlec, Ivan Ašič, inž. Bojan Devetak, Stanko Jerebič, dr. Jože Dobovšek, Anton Godec in kot duša vsega dela Ladislav Lenček. Vse delo, vsi razgovori, so potekali v duhu prijateljstva in iskrenega sodelovanja. Ne spomnim se nobenega prepira, nobene borbe za oblast, nobenih intrig. Ko bi uspeli našim mladim prav prikazati zavzetost in požrtvovalnost tistih ljudi, bi se tudi oni lažje posvečali delu v skupnosti. Lepših zgledov bodo težko našli.

Mene osebno, pa mogoče še koga, nekako motita dve imeni: Mutual SLOGA in zadruga SLOGA. Zakaj dve imeni za isto stvar? Kdaj sta nastali in po čem se razlikujeta?

Čeprav je bil ustanovni občni zbor Zadruge SLOGA 30. oktobra 1954, nam je uspelo pridobiti pravno osebnost šele 18. aprila 1963. Vojaške vla-

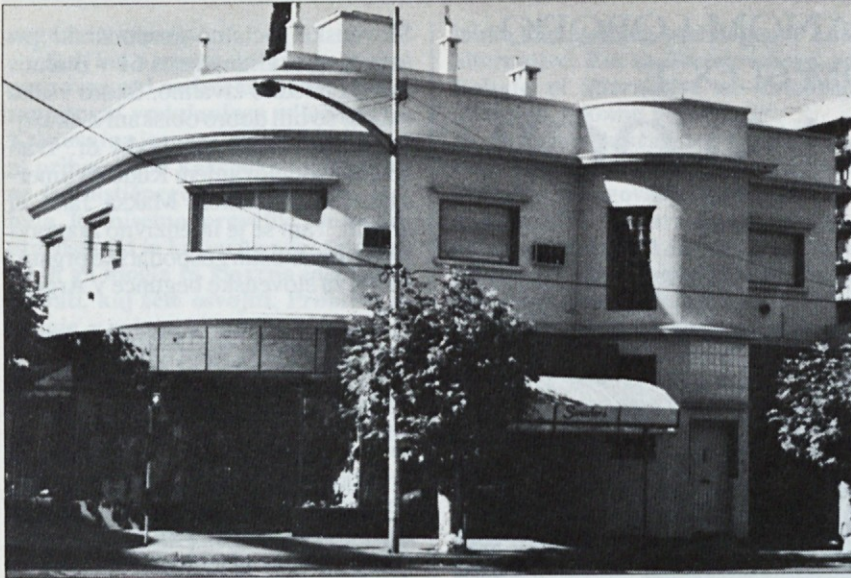
lu velikih Francozov, kot so Pascal, La Bruyere in drugi. Je tudi imeniten dnevnikar. In to je pri nas, kjer raje pišemo spomine kot dnevnike, dokaj redko. Pred leti je objavil dva zvezka svojih ameriških dnevnikov, Oblaki Michigana in Vrt bogov. Pred nedavnim so izšli njegovi dnevniški zapisi s sinode evropskih škofov pod naslovom Koraki apostolskih sandal. Že leta tudi

objavlja svoj dnevnik v reviji Celovški zvon, a v časovni razdalji dvajsetih let, tako da leta 1994 zvemo, kako je doživljal dogajanje iz leta 1974. Kljub občutljivostim, ki bi utegnile biti prizadete, se mi zdi ta časovna razdalja pretirana. Naj stori tako kot Julien Green, ki vsaka štiri leta objavi svoje zapise, še vse sveže in nabite z aktualnostjo. Mar ne bi bilo zanimivo, ko bi danes zvedeli,

kako je Rebula doživljal obdobje slovenskega osamosvajanja, ne da bi na to čakali dvajset let?

Ko so te dni spominjamo pisatelja Rebule, mu izražamo svojo globoko in občuteno hvaležnost za vse, kar nam je dal: za humanistično misel in okus, za čisto in ponosno zavest slovenstva, za „vere brambo“...

Bog Vas sprejmi, kraljevski Alojz!

Poslojpe Kreditne zadruge Sloga z o. z. na Bartolomé Mltre 97 v Ramos Mejiji.

de po t. i. „osvobodilni revoluciji“ zadrugi niso bile ravno najbolj naklonjene. V obdobju vlade predsednika Illie pa se je to precej razmahnilo. Takrat smo doživeli pravo poplavo kreditnih zadrug, ki so jih imenovali „Cajas de crédito“. Večino v tem gibanju so takrat imeli Židje in to večinoma levičarji. Pod vojaškimi vladami, ki so potem sledile, so prav zavoljo te ideološke obarvanosti kreditnega zadrugištva to pričeli preganjati in skoro zatrti.

Čeprav naša zadruga SLOGA ni nikoli delovala kot „Caja de crédito“, ampak se je vedno ravnala po svojih pravilih, je vseeno tudi bila prizadeta zavoljo teh ukrepov. Otežkočeno oz. prepovedano je bilo sprejemanje hranilnih vlog in člani bi v zadrugo lahko vlagali denar le v obliki deležev. To pa ni odgovarjalo načinu dela hranilnice, kar smo mi hoteli biti.

Takrat smo veliko premišljevali, kako prilagoditi poslovanje zadruge po eni strani obstoječim predpisom in po drugi strani potrebam naših članov. Ko smo videli, da je to bilo takrat nemogoče, smo se odločili za ustanovitev nove družbe v obliki mutuala. Te vrste družb so v Argentini urejene s posebnim zakonom in so imele več možnosti kreditnega poslovanja kot zadruge.

Tako smo 5. januarja 1980 ustanovili novo družbo MUTUAL SLOGA, katere člani so lahko postali le člani Kreditne zadruge SLOGA. Na ta način

smo dobili dve ustanovi, ki pa sta imeli isto članstvo. Premoženje smo porazdelili med obe ustanovi, približno na vsako polovico. Zadruga je naprej ostala kot matična ustanova, večino kreditnega prometa in socialnih podpor pa se je usmerilo preko Mutuala. SLOGA, kot nas tako člani kot vsa naša skupnost poimenuje, ima tako zagotovljen način poslovanja, ki odgovarja zakonskim predpisom in tudi ustreza potrebam in navadam naših članov.

Sam se štejem tudi med častnike. Prijetno me preseneča vaše periodično glasilo STIK. Ali imate težave s sodelavci? Ker imam s tiskom precej opravka, vem, koliko to stane. Kako, da ga lahko pošiljate članom SLOGE zastoj?

Po zakonu o zadrugah je obvezno od letnega dobička vsaj 5% nameniti za širjenje zadrugišne ideje. Pri SLOGI smo se odločili, da bomo ta obvezni sklad porabili za izdajanje članskega glasila. Pri tem nam je prav od začetka, januarja 1978, odločilno pomagal naš znani pisatelj Zorko Simčič. On je tudi „pogruntal“ ime in zamislil opremo. Seveda pa so občasno v STIKU sodelovali razni avtorji in to ne samo iz Argentine, ampak tudi iz drugih dežel, kjer žive naši rojaki. Čeprav je STIK glasilo SLOGE za svoje člane, torej nekak interni list, je dosedanjih 16 letnikov prava kronika našega življenja na raznih področjih, predvsem seveda na gospodarskem. Ko mi je

pred kratkim nekdo rekel, da bi zlasti uvodniki v STIKU zaslužili ponatis in objavo v posebni brošuri, sem mu moral dati kar prav. Do lanskega letnika sem redno sestavljal za STIK križanko in pisal „Vprašanja in odgovore“. Pošiljanje tega lista našim članom pa je ena usluga več od tolikih, ki jih SLOGA nudi svojim zvestim članom.

Osebnost se seveda gospodarstvu le malo posvečam, zanima pa me, kako je SLOGA lahko prebredla vsaj tri hiperinflacije v Argentini?

Ko nas je pred leti obiskal poslovodja in velik pobudnik Hranilnice „SLOVENIJA“ iz Toronta v Kanadi, pok. Peter Markeš, je po razgovoru, ki sva ga imela o našem delu, dejal: „Pa saj je pravi čudež, da ste v takih razmerah sploh obstali.“ Čeprav je ta ugotovitev za človeka, ki je prišel iz urejenih gospodarskih razmer, povsem pravilna, je vendar še nekaj drugih vzrokov za naš obstoj. Med temi bi zlasti poudaril zvestobo naših članov, ki so v najtežjih časih ostali SLOGI zvesti. Drugo, kar je reševalo SLOGO v vseh gospodarskih krizah, je bilo to, da je velikanska večina članov imela v SLOGI naložene razmeroma majhne vsote svojih prihrankov, katerih po navadi ljudje ne dvigajo, čeprav pride do kakšnih denarnih pretresov. Tretji razlog pa je brez dvoma v dobrem gospodarjenju vodstva SLOGE, ki je vedno skrbela za to, da so bili upravni stroški čim manjši in je ustanova lahko preživela tudi z izredno majhnim obratnim kapitalom.

Oprostite, še eno vprašanje iz gospodarstva. Zadnjič mi je zatrjeval znanec, da se tudi v času inflacije denar naložen v SLOGI ni izgubljal, češ da ste plačevali visoke obresti. Drugi so seveda drugačnega mnenja. Kako bi se to razumelo?

Inflacija je prav gotovo nemoralna prav zato, ker po njej država, ki jo povzroči, nekako legalno okrade svoje državljane. Ne morete si predstavljati, kolikokrat smo na odborovih sejah SLOGE razpravljali o tem, kako čim bolj zaščititi naše člane pred to nesrečo. Res je, da smo v času hiperinflacije plačevali zelo visoke obresti, ki so vsaj delno pokrile razvrednotenje denarja. V celoti nam pa seveda to ni uspelo. Lahko pa rečem, da naši ljudje v SLOGI niso izgubili denarja: 1. ker, kot rečeno prej, pri nas nihče ni hranil

velikih vsot; 2. ker je SLOGA vseskozi plačevala višje obresti kot katerakoli podobna resna finančna ustanova; 3. ker je SLOGA vseskozi obdržala ves svoj sistem podpor in so jih bili člani deležni tudi v najtežji dobi in flaciji; 4. ker so člani SLOGE svoj denar vedno dobili vrnjen, kadar so ga zahtevali. Zato je očitno, da so naši ljudje v SLOGI izgubili ogromno denarja, neresničen in krivičen.

Če primerjam vsote, za katere vem, da so jih naši ljudje izgubili po raznih tukajšnjih bančnih in finančnih ustanovah, z razvrednotenjem prihrankov v Slogi, je to zanemarljivo. Lahko bi celo rekel, da so naši ljudje izgubili več denarja prav zaradi nezaupanja, ko so denar držali doma, namesto da bi ga vložili na obresti. Ko bi se dalo izračunati, kaj se je npr. v zadnjih treh letih izgubilo z naložbami v dolarjih ali v nepremičninah, bi prišli do prav katastrofalnih števil. A nihče, ki je slabo gospodaril, ne pove rad tega, lažje pa je vreči krivdo na druge. To je tako kot z avtomobilisti, nobeden se ne zaleti, vsakega zaletijo.

SLOGA je sicer denarni zavod, vendar nudi našim rojakom veliko drugih uslug. Tu mislim na socialne podpore ali na mecensko delo, ki ga SLOGA opravlja za utrjevanje slovenstva v Argentini. Ali bi lahko dodali kaj več podrobnosti?

O tem bi lahko marsikaj povedal. Naj povem le en praktičen primer. Član vloži v SLOGO razmeroma majhno vsoto denarja. Zanj dobi visoke obresti kot v najboljši banki in ne plača nobenih stroškov, kot je to v bankah običajno. Poleg tega ima pravico do sedmih podpor, od katerih je vsaj ena neizbežna, ob smrti. Na razpolago ima letovišče v Villa Udaondo in možnost takojšnjega posojila v nujnih primerih.

Poleg tega SLOGA že od svojih začetkov, čeprav skromno, vedno skuša podpreti razne podvige in dejavnosti v naši skupnosti. Pa naj bo to s skromnimi darovi ob letni bilanci nekaterim našim ustanovam ali z oglasi v naših časopisih in publikacijah. Pa tudi sicer je bila SLOGA vedno pripravljena

podpreti razna prizadevanja v naši skupnosti. Ni, da bi spregledali dve razstavi slovenske podjetnosti v Argentini, Exposlov 74 in Exposlov 79, prvi v Našem domu v San Justu in drugi v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Morda so še komu v spominu natečaji za študente „Kdo ve, kdo zna“, ki jih je mojstrsko pripravil in vodil Stanko Jerebič, ali risarski natečaji naših najmlajših po naših domovih, in še marsikaj. Tudi letovišče v Villa Udaondo je zlasti za naše mlade upoštevanja vredno.

Kdo ne pozna Slovenskega telefonskega imenika, katerega letošnja izdaja je že sedma. SLOGA je mecensko podprla izdajo knjige Lojzeta Ilije „Huda pravda“ ob 25-letnici pokola slovenskih domobrancev, izdala je izbor razprav o združništvu našega filozofa Franceta Vebra „Združna misel“ in delo dr. Marka Kremžarja „Stebri vzajemnosti“. Tudi Slovensko-latinoameriška trgovska zbornica bi najbrž brez SLOGE težko zaživela. In še in še bi lahko našteval, pa bi bilo predolgo in lahko bi izgledalo, da se hočem hvaliti. A kdor hoče videti, lahko vidi naše delo marsikje.

Če se vrneva sedaj k temi, zaradi katere sem vas pravzaprav povabil na ta razgovor: 40-letnica SLOGE. Ko gledate na to prehojeno pot in motrite seveda tudi obzorje naprej, kakšne misli bi dodali h koncu?

SLOGA praznuje svojo štiridesetletnico prav na pragu 50-letnice našega begunstva in zavlade komunistične diktature v Sloveniji. Ob začetkih SLOGE je bila živo prisotna misel, da moramo v zdomstvu ohranjati vse tiste demokratične ustanove, ki jih je komunizem v domovini uničil, in med te je spadalo tudi svobodno združništvo. Ko danes človek bere izjave raznih „prenovljenih demokratov“ v Sloveniji, ki bi radi ves svet učili svobodnega gospodarstva, se pač lahko samo pomilovalno nasmehne, saj so še pred nekaj leti zvesto sledili iz Belgrada dirigiranemu „samoupravljanju“, medtem pa smo slovenski begunci v Argentini pa tudi drugod po svetu že proslavljali 30 in več letnice naših svobodnih združnih ustanov in to vedno z mislijo na svobodno in samostojno Slovenijo. Ne dvomim, da bo zgodovina nekoč dala častno mesto tudi svobodnemu gospodarskemu delovanju slovenske politične emigracije. Kot pravi pesnik: „In vendar, nekoč bo!“

Na preteklih štirideset let sem ponosen. Hvaležen sem vsem, s katerimi sem mogel sodelovati. V bodočnost gledam z zaupanjem, ker SLOGA trdno stoji, njeno članstvo stalno raste in v odbor prihajajo mladi ljudje, ki imajo SLOGO radi in se zavedajo njenega pomena za zdravo rast Slovenije v svetu.

Slogino letovišče na cesti Del Cielito 279, Villa Udaondo, Castelar.

Pogovor z astrofizikom dr. Janezom Zorcem

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Astrofizika je za večino ljudi veda, ki tudi v svojih osnovah presega njihovo kulturno razgledanost. Kako ste odkrili svoj poklic, kako se nanj pripravljali?

Težko bi našli človeka, ki ni nikdar obstal prevzet in doživel pretres ob pogledu na nebesni obok ali ob misli na vesoljsko razsežnost. Še dalj kot pogled gre misel, in ta ne najde konca, dokler človek sam ne omaga pred težo nabranih vprašanj. Zanimanje do predmetov v vesolju in do vprašanj, ki jih vzbujajo, je torej veliko. Res pa je, da mnogim volja do poglobljanja kmalu otrpne, ker proučevanje teh vprašanj zahteva precejšnjo pripravo. Če je v tej vedi za večino ljudi razgledanost povprečno na nizki ravni, niso zanj krivi ljudje sami, ampak, po eni strani, razsežnost vprašanj, in, po drugi strani, nekoliko premajhno zanimanje strokovnjakov, da njihovo spoznanje posredujejo v oblikah, ki bi bile vsem dosegljive.

Bolj ko preišlujem, bolj mi je nejasno, kako sem se za astronomijo odločil. Kar mi je jasno, pa je dejstvo da so bili že zgodaj dani nekateri pogoji, in so prav ti gotovo imeli učinkovit vpliv. Spomnim se, kako smo se na vozu priselili v Churrucob ob buenosaireskem predmestju San Martín. Pred hišo je rastla visoka trava. Dolgo časa smo v tem kraju živeli skoraj brez sosedov. Ob večerih sva z atom legala v travo in strmela proti zvezdam. Štela sva jih. Tako sem se jaz tudi šteti naučil. Spontano štejem in računam po slovensko še danes. Ker me po eni strani že od mladih let niso številke zbegale in po drugi strani, kakor mi te spontano hodijo po glavi v slovenščini, tako sem verjetno tudi naravno sprejel misel na zvezde. Študiral sem na astronomski fakulteti na Univerzi v La Plati. Istočasno pa sem napravil še fakulteto iz fizike in skoraj dokončal fakulteto iz matematike. Delal sem nekaj časa v Inštitutu za astronomijo in fiziko vesolja v Núñez (CONICET-UNBS), kjer sem tudi pripravil gradivo za doktorat. Doktoriral sem končno v Parizu in na drugo

temo.

Kako bi na kratko izrazili to znanstveno stroko?

Astrofizike ne moremo ločiti od fizike. To področje fizike je dobilo svoje ime, ker je laboratorij, v katerem se dogajajo pojavi našega študija, posebnost. Gre namreč za naše vesolje. Čeprav pripisujemo fiziki pomembne zakone, katerim se pokorava narava, njihovo odkritje je bilo omogočeno z opazovanjem vesoljnih teles.

Zakaj ste pred leti odšli v Pariz? In kaj je v astrofiziki vaše specifično zanimanje in raziskovanje?

Šel sem v Pariz, ker je tam bival ameriški znanstvenik, ki sem ga po njegovih delih poznal. Bil je namreč strokovnjak za vprašanja, ki so me pred 17. leti zanimala. Šlo je za hidrodinamske probleme na površini komaj nastalih zvezd, ki so še vedno podvržene nametku medzvezdnega plina in prahu. Zvezda nastane, ko se medzvezdni oblak strne. Pri tem procesu pa je hitrost padanja večja tistih plasti, ki so v ospredju oblaka, medtem ko se zunanje počasi premikajo proti nastajajoči zvezdi. Zunanji oblak je dolgo časa neprozoren za vidno svetlobo. Pravimo, da se zvezda rodi šele, ko zunanje plasti postanejo prozorne tisti svetlobi, ki nastaja v zvezdnem osredju. Zanimali so me tudi fizikalni pojavi, ki določajo spektralno porazdeli-

tev zvezdne svetlobe ravno v teh zunanjih premikajočih plasteh? S temi in podobnimi vprašanji se še danes ukvarjam. Zanima me pa tudi notranji ustroj vrtečih se zvezd. Banalni pojav vrtenja je v resnici vzrok premnogih fenomenov, ki nastajajo samo zaradi olajšanega tlaku in težnosti po učinkih vrtilnega pospeška.

Kako si astrofiziki predstavljate vesolje, njegov začetek, sedanje stanje in njegove perspektive? In morda konec?

Vesolje je za astrofizika predmet, ki se ga proučuje po predpisih znanstvene metode. Pristopa se k problemom z opazovanji. Opis fenomenov pa se nadaljuje s teorijo, katera mora predvidevati veljavo ključnih konstant ali celo podrejene pojave, ki jih je treba nato z novimi opazovanji preveriti. Posebna relativnostna teorija je nastala na podlagi opazovanj. Ta je pa dala podlago splošni relativnostni teoriji. Splošna relativnostna teorija pa predvideva, da zaradi prisotnosti materije vesolje ne more mirovati. Hubblova opazovanja recesije galaksij so potrdila, da se vesolje resnično razmika. To gibanje v smeri razmaha pa je lahko samo trenutno. Namreč, razmah je lahko večno trajen ali pa utripajoč. Razmah, ki ga danes opažamo, je lahko samo trenutna faza utripanja. Če se vesolje samo širi, sta še dve razsežnosti, da se ta nikdar ne ustavi ali da meri proti mirovanju, ki bo nekdanje nastopilo v neskončnosti. Za razmah pa sta še dve drugi možnosti: da je že večno trajen ali pa da se je nekdanje začel. Razni kozmološki testi, ki jim pravimo tudi kozmološka opazovanja, jasno nasprotujejo prvi možnosti. Žal pa nam ta opazovanja in teorija ne dajejo sredstev, da bi se vkrcali v sam začetek tega gibanja. Za razmere, ki so vesolje obvladovale v tistem prvem hipu, sta kvantna in splošna relativnostna mehanika neveljavni. Glede konca vesolja, pa vse odvisi od enega samega parametra, to je, od povprečne gostote materije v vesolju. Če je ta večja od določene kritične vsote, je vesolje utripajoče. Podkritična povprečna gostota pa predpostavlja, da se mora vesolje neprestano razmikati. Današnja merjenja kažejo, da je ta gostota desetkrat manjša od kritične. Vemo pa, da ta gostota še ni dokončna, ker ne poznamo vseh podob materije, ki bi tudi lahko učinkovale. Te podobe imenujemo

danes podobe „temne“ materije. Jedrska fizika predvideva obstoj številnih in zelo masivnih delcev temne materije. Predvideva pa tudi, da je njihov medsebojni vpliv zelo majhen. Zaradi tega majhnega medsebojnega vpliva jih še nismo mogli zaslediti. Zato je vprašanje o povprečni gostoti vesolja in o njegovi bodoči dinamiki še nerešeno.

Kako je s teorijo „Big Bang“? Ali predpostavlja večnost vesolja in ne potrebuje vere v Stvarnika? Ali danes prevladuje v astrofiziki ta teorija? So danes še druge pomembne teorije o dogajanju v vesolju?

Za enkrat je „Big Bang“ še najbolj upoštevana teorija, ker se s svojimi napovedmi najlepše približuje opazovanim fizikalnim pojavom. V okviru te teorije se je vesolje moralo nekdanj začet. Ker pa v „Big Bangu“ začetek dopušča možnost stvarjenja, je bila hitro omišljena konkurenčna teorija, po kateri naj bi se vesolje že od večnosti širilo. Kot sem že omenil, ta zamisel ni prestala preizkušnje kozmoloških opazovanj in je bila tako zapuščena. Zanimivo pa je pri tem, da so ustvarjalci te teorije morali nadomestiti trenutno stvarjenje z neprestanim ustvarjanjem. To je, da bi razložili, zakaj se vesolje širi, so morali uvesti neprestano nastajanje materije iz nič. Poleg teh dveh najpomembnejših

formulacij je bilo uvidenih še veliko drugih možnosti. Bilo bi zelo dolgo vse obrazložiti. Važno je samo to, da ni nobena tako skladna z opazovanji kot je „Big Bang“. S tem pa ni rečeno, da tudi ta teorija ni prežeta z mnogimi težavami in odprtimi vprašanji.

Ali ima Slovenija astrofizike in primerno aparaturo na svetovni ravni vaše stroke?

Slovenija ima astronome na svojih tleh in po svetu. Vsi so na svetovni ravni. Slovenija ima majhen observatorij na Golovcu pri Ljubljani. Na Univerzi je tudi predmet o astrofiziki. Trenutno ima Slovenija druga bolj nujna vprašanja in zato proračun za astrofiziko ni velik. Lahko pa rečemo, da potencialno ima Slovenija sredstva, da se s svojimi znanstveniki uvrsti k znanstvenemu sodelovanju z drugimi državami.

Ali si znanstveniki in ustanove v vaši stroki izmenjate oz. posredujete svoja dognanja, uvide in domneve?

Obstaja veliko število mesečnih in štirinajstdnevni revij, kjer redno objavljamo naša dela. Obstajajo tudi posebne publikacije, kjer so objavljeni prispevki in debate na kolokvijih. Kot na drugih področjih je objavljane precej zahtevna stvar, ker jih pregleda več tajnih lektorjev. Poleg objavljanja pa so na programu redni seminarji in predavanja, kjer je možno ustno predsta-

viti nova dognanja.

Ali imajo dognanja astrofizike kak vpliv ali aplikacijo na naše vsakdanje življenje?

Astrofizika je del fizike in kot taka sodeluje s prispevki, ki na razne načine dopolnjujejo verigo spoznanj. Veliko je takih vprašanj, ki so na prvi pogled zelo akademskega značaja. Uveljavijo se šele, ko se v sporedju z drugimi, več ali manj ravno tako teoretičnimi vprašanji, medsebojno izpolnijo. Takih primerov bi lahko našteali veliko. Ustavimo se samo pri dveh. Kdo bi leta 1676 Römerju, danskemu astronomu, lahko razložil, v čem obstaja važnost merjenja svetlobne hitrosti? Dve stoletji in pol kasneje je ta bila ta v osredju Einsteinovih razmišljanj, ki so končno zasnovala posebno in splošno relativnostno teorijo. Iz te je nastal obrazec mc^2 , kjer je c hitrost svetlobe, in je ta pomemben pri jedrskih reakcijah za proizvodnjanje energije. Podoben primer so tudi Gamovova (ruski fizik-astrofizik) dognanja izpred petdesetih let o jedrskih fuzijah v osredju zvezd in od katerih odvisi njihova stabilnost. Šele danes tehnologija dopušča, da se jih izvaja v laboratorijih. Te reakcije so pomembne, ker je z njimi možna proizvodnja energije brez radioaktivnih odpadkov.

Ali se astrofizika srečuje ali dotika s filozofijo, teologijo ali drugimi vedami?

Filozofija se ukvarja z načelnimi vprašanji ter išče vrednotni okvir ali smisel celotnemu stvarstvu. Astrofizika kot del fizike opravlja skromnejše naloge. V širšem pomenu pa v fiziki odpira vprašanja, ki so iz področja metafizike in filozofije. Namen astrofizike je predvsem podati skladen opis materialnega vesolja. Pri opisu pa uporablja zakone, kjer morajo pojmi, kot so čas, prostor, simetrija, imeti točen pomen. Šele ko gre za definicijo teh pojmov, se vzpostavi stik z metafiziko ali s filozofijo. Pri proučevanju nastanka vesolja se današnja znanost nahaja pred težkimi vprašanji. Vemo, da sta v relativnostni teoriji čas in prostor neločljiva. Eden je brez dru-

Sv. Jošt nad Kranjem, 3. 9. 1992. Dr. A. Starc in g. Jože Guštin somašujeta v kapeli Marije Snežne.

Pogovor z dr. Zlatkom Tomšičem

Pogovarjala se je Jožejka Debeljak Žakelj

V Tucumanu živi že od leta 1949 profesor Zlatko Tomšič, Slovenec, ki se je visoko povzpel v argentinskem znanstvenem svetu. Je profesor na Inštitutu "Fundación Miguel Lillo" in je ravnatelj Inštituta za nevretenčarje. Nekaj let je bil tudi dekan Prirodoslovne fakultete.

Prosim, da nam razložite, kaj je Inštitut "Miguel Lillo", s čim se bavi in kaj je vaše delo?

IML je inštitut za raziskovanje naravoslovnih ved: botanike, zoologije in geologije. Moje delovanje se osredotoča na dve panogi: osebno raziskovanje na polju taksonomije (klasifikaciji) deževnikov, katerih je okoli 4000 vrst, obenem pa sem ravnatelj Inštituta nevretenčarjev, v katerem nadziram in vodim raziskovanje drugih specialistov na tem področju (pajki, gliste, polži, vodni raki, škorpioni), izvzemši žuželke, za katere obstaja drug inštitut.

Velikokrat ste nam pravili o vašem življenju, posebno kadar smo se vozili skupaj v kordobske hribe. Kaj nam lahko poveste, da bi zanimalo bralce DŽ?

Rodil sem se v Slovenski Bistrici

kot 12. otrok Tomšičeve družine. Kmalu nato smo se preselili v Ljubljano, kjer sem hodil v osnovno šolo, gimnazijo in maturiral na III. državni gimnaziji leta 1944.

Kakor vem, to ni šlo tako gladko. Še pred maturo so vas, mladega študenta, aretirali Italijani.

Februarja 1942 so me Italijani med eno od tolikih racij odpeljali z

doma in internirali v Gonars. Takrat sem imel 17 let. Italijani so pobirali mlade fante in jih brez vsakega razloga zapirali. Tako so tudi mene. Uklenili so nas in štiri povezali med seboj. Vseh ujetih fantov niso poslali v internacijo: neki ujeti partizan je odločalo tem, koga bodo Italijani izpustili in koga poslali v Gonars. Ta ujeti partizan se je pisal Rozman in, če me spomin ne vara, je bilo njegovo ime Franc. Kasneje sem zvedel, da je bil v Titovi Jugoslaviji obsojen na 40 let zapora.

Vsak Slovenec bi lahko napisal roman o svojem življenju in vsak bi bil edinstven in zanimiv. Povejte nam kaj o Gonarsu.

V Gonarsu so bili najhujši prvi trije meseci, ker smo bili lačni in domači niso vedeli, kje smo. Hrana je bila minimalna, le 150 gramov kruha in grizljaj sira na dan. Opoldan in zvečer so nam dali nekoliko kuhane vode, ki naj bi bila juha. Po treh mesecih so nam dovolili prejemanje pakete od domačih preko slovenskega Rdečega križa. Takoj smo organizirali socialno akcijo, da je dal vsak nekaj od svojega paketa za tiste, ki niso nič dobivali. Delali nismo nič, čas smo zabijali s pogovori, s pripovedovanjem svojih storij in poslušanjem drugih. Nekateri so si krajšali čas s kartami. Dvakrat ali trikrat na dan smo v zboru čakali na pregled dežurnega častnika. Če smo dobili uši, kar se je tudi dogajalo, nas

gega brez pomena. Če upoštevamo, da je nujen začetek, nastopi vprašanje vzroka. Vzrok pa nujno spada v „predstvarnost“, ki je za današnji fizikalni okvir protisloven pojem glede na čas in prostor. Fizika zadeva samo materialni svet. Stvarjenje pa zahteva, da je Bog obstajal že pred nastankom časa. To vprašanje je še odprto, predvsem ker vemo, da sta kvantna in relativnostna teorija, na katerih sloni „Big Bang“, neveljavni za kratko obdobje pri nastanku sveta.

Ali vaša znanost otežkoča vero v Stvarnika, krščansko kozmogonijo, ali ga preprosto odmisli?

Kot sem nakazal, če si človek postavi pozitivistično mejo, to se pravi, da skuša stvari obrazložiti s pojmi, ki opisujejo zgolj samo materialna ali vidna dejstva, se bo znašel s težavami pred nekaterimi vprašanji. Današnje

težnje so žal preveč usmerjene k upoštevanju zgolj vidnih dejstev in pozabljajo na druge sestavine celotnosti. Oprijel se je temu načinu neki konformizem, kot da je blišč znanstvenih dognanj otopel razum za drugačna področja, ki v pozitivizmu veljajo zgolj za obrobno ali okrasno metaforo. Razmišljanja mnogih današnjih znanstvenikov o mejnih vprašanjih med fiziko in filozofijo so objavljena zgolj v poljudnih publikacijah. Te imajo obliko skrivne spovedi, v katerih pa ostaja marsikaj nepovedanega zaradi bojzani pred pozitivističnimi očitki. Dejstvo pa je, da za mnoga vprašanja ni odgovorov, in to zgolj za materialni svet. Potreba narašča po novih zasnovah. Kot običajno, pa vsaka taka zasnova potrebuje nove pojme in mnogi dobijo v njej nov pomen in razsežnost. S skoraj točnostjo je možno

opisati zemeljsko krožno pot okrog sonca, če za to uporabljamo klasično Newtonovo mehaniko ali pa moderno relativnostno teorijo. Pri eni in drugi pa vemo, da ima čas drugačen pomen. V prvi je absoluten in obstaja poleg prostora, v drugi pa sta čas in prostor eno in oba enako relativna, kaj naj torej pomeni čas v neki novi, še splošnejši in še nepoznani fizikalni teoriji. S tem pa se tudi lahko vprašamo, kakšen smisel ima sleherni odnos do Boga, če je ta opisan s pojmi, ki so nepopolni.

Glede krščanske kozmogonije pa bi priporočal knjigo, ki jo dobite tudi v španskem prevodu: „Geneza in Big Bang“. V njej avtor, fizik in judovski teolog, prikazuje, kako sta svetopisemski in „Big Bangov“ opis evolucije vesolja po stvarjenju v vsem popolnoma skladna.

je sanitarna služba temeljito razkužila. Iz taborišča se dobro spominjam Avgusta Jeločnika in Dolinarja. Bilo je tudi veliko katoliških fantov. Med internacijo smo bili vsi obupani, ker nismo vedeli, kaj bo z nami. Spominjam pa se tudi, da so bili nekateri pazniki precej prijazni. Včasih so nam skrivaj dali kos kruha ali zavitek cigaret. Spustili so me v začetku avgusta 1943 po posredovanju Rudolfa Žitnika.

Po internaciji sem nadaljeval študije in maturiral. Takoj nato em vstopil k četnikom v Ilirski Bistrici, kjer sem dočakal konec vojne. Blizu Gorice smo se četniki predali zaveznikom, ki so nas razorožili in odpeljali v Palmanovo. Od tam sem pobegnil in s pomočjo Poljakov dospel v Rim. Leta 1946 sem šel v Bologno in se vpisal na univerzo na agronomsko fakulteto, kjer mi je, po posredovanju slovenske delegacije, Vatikan kril stroške. Na hrani pa sem bil v poljski vojašnici generala Andersa, kjer sem se tudi naučil poljščino in jo pozneje tudi pozabil.

V Bologni se vam je odpirala lepa bodočnost. Kaj vas je pripeljalo v Argentino?

Poznate tisti pregovor: Človek obrača, Bog pa obrne? Tako se je zgodilo meni: februarja 1948 so poljski študentje odšli v Španijo, kjer jim je dal general Franco štipendije, tako da sem ostal brez hrane in stanovanja, zato sem pustil univerzo in odšel v slovensko taborišče v Bagnoli. Od tam so me poslali v Bergedorf blizu Hamburga in sem se julija odpeljal v Argentino.

Slovenci smo se naselili v glavnem v Buenos Airesu, Mendози in Bariločah. Samo malo izjem se je naselilo drugod. Ena tistih oseb ste bili vi. Kaj vas je zvalo na sever, 1300 kilometrov od Buenos Airesa?

Najprej sem se naselil v Banfieldu in delal kot ročni delavec v Floridi. Marca 1949 sem se preselil v Tucumán na povabilo dr. Juana Dalma, regenta prej

omenjenega inštituta. Tega gospoda sem spoznal takoj po vojni na univerzi v Bologni. V začetku so me postavili za slugo na Inštitutu za raziskovanje sladkorja. Po treh mesecih pa sem dobil službo na "Fundación Miguel Lillo" kot asistent helmintologije (vede o črvih). Naslednje leto se je ustanovila fakulteta prirodnoslovnih ved, kamor sem se takoj vpisal in končal študije leta 1955 kot "licenciado en ciencias biológicas". Takoj sem nastopil službo kot asistent katedre za nevretenčarje in za zoogeografijo.

Okrog leta 1960 sem po razpisnem natečaju postal pomožni profesor na obeh omenjenih katedrah. Leta 1971 sem postal titularni profesor (full time) za nevretenčarje, kar sem ostal do leta 1985. Od leta 1978 pa do 1983 sem bil dekan prirodoslovne fakultete državne univerze v Tucumánu, obenem pa obdržal mesto profesorja. Leta 1985 sem odstopil s fakultete ter prestopil na "Fundación Miguel Lillo" kot titularni profesor-raziskovalec, kar sem še danes.

Vsakič, ko govorim z vami, mi pride na misel pesnik Vladimir Kos, ki živi na Japonskem. On je nekje zapisal, da naglas bere slovenske knjige, da mu slovenska beseda zveni v ušesih. Kako ste naredili vi,

da ste obdržali tako lepo slovenščino?

Sem član SKA in dobivam in berem njene publikacije. Od začetka smo imeli Slovenci v Tucumánu le malo stikov. Dobili smo se morda le enkrat ali dvakrat na leto. Potem stik s Slovenci na počitnicah v Dolores v Córdoba in končno vaša selitev v Tucumán leta 1977. Od tedaj pa, kot veste, se večkrat dobimo na pogovor.

Sedaj smo se že nekoliko seznanili z vašim poklicnim delom. Človek je pa v prvi vrsti član družine. Povejte nam kaj o svojem privatnem življenju.

Poročen sem z Nelly Paz, ki je po poklicu farmacevtka in imava tri poročene otroke: Sergio je geolog, Daniel je inženir elektronike, Veronika študira za farmacevtko. Imam že šest vnukov.

Spoznali smo vas v kordobskih hribih na Hanželičevi počitniški koloniji okoli leta 1962. Sedaj imate lično hišico v bližini te kolonije, na drugi strani potoka. Ko ste jo kupovali, ali je vplivala ta bližina na vašo odločitev?

Začetek družinskega življenja je bil težak. Takrat nismo mogli misliti na počitnice. Z velikim veseljem sem sprejel novico, ki mi jo je sporočil brat Branko iz Buenos Airesa, da je

Srečanje dr. A. Starca s sorodniki g. L. Sedeja na Sv. Joštu je bilo zanj eno najlepših ob zadnjem obisku domovine.

Odlomki iz referata o BALANTIČU in HRIBOVŠKU
s simpozija na SAZU, 21. januarja 1994

Pesnika, ki sta videla jasno

MARKO KREMŽAR

Precej je bilo že pisanja, kako sta oba pesnika v prvih letih okupacije gledala s simpatijo na „Osvobodilno fronto“. To je bilo skrajna več ali manj gledanje večine študentov. Spomnim se, da sem se tudi jaz nekaj časa navduševal v šoli za OF, ki bo prinesla, da bomo vsi prijatelji, da se ne bomo šli več ne Sokole ne Orle, ne klerikalce ne liberalce in ko bomo vsi le Slovenci. Teh besed, s katerimi so me vabili v tovarišijo sošolci, se prav dobro spomnim. Kdo se ne bi navdušil zanje!

Ni vprašanje, ali je bil ta ali oni naklonjen OF, temveč zakaj se je kasneje od nje odklonil. Kdaj sta spoznala naša pesnika, da je OF orodje komunistične partije? Balantič je to sprevidel v Gonarsu, Hribovšek pa dokončno ob umoru Remičevega očeta.

Notranje pretrese, ki jih je doživel Balantič v Gonarsu, je vsaj nekaj časa lahko spremljal pesnikov prijatelj Marjan Tršar, medtem ko se sam spominjam njegovega povratka.

Takrat je otroška doba hitro splah-

nela. Zato mislim, da je moje spominjanje na čas, ko je bil brat France v ilegali, in se je Balantič vrnil iz internacij, že precej zanesljiva.

Iz Gonarsa je prišel suh in resen. Bil je lep, topel dan. Odklenil sem mu vrtna vrata in mu dal roko. Nisem mu skočil okrog vratu kakor nekoč. Oba sva medtem zrastle... Peljal sem ga v sprejemnico kakor pravega gosta. Sedli smo za mizo in se gledali. Brata Franceta ni bilo... Mama je postregla, medtem ko je Balantič pripovedoval. Pravzaprav je govoril bolj malo. Zahvalil se je za pomoč, povedal, da je bilo hudo, da misli študirati in da gleda na svet drugače kakor prej... Rekel je tudi, da je v trpljenju premišljal in spoznaval ljudi. Ne spomnim se besed, a dobro se spomnim, kako je govoril mami, da je spoznal komuniste in OF. Kaj je doživljal v Gonarsu — ni povedal. Zdi se mi, da je bila prav ta izpoved poleg prijaznosti glavni namen Balantičevega obiska. Takrat sva bila z mamo sama doma. Oče je bil v službi. Mama je bila

tihe narave, a je zvesto spremljala vse, kar se je tikalo družine in slovenstva; v krog prijateljev nobenega od sinov pa ni posegala, čeprav jih je dobra poznala. Kogledam na to oddaljeno srečanje, mislim, da je bratov prijatelj povedal, kar se mu je zdelo najpomembnejše. Šlo je za bistveno razjasnitev v mišljenju, hkrati pa je nakazal, da razume Marjana in Franceta, ki sta bila takrat na nevarnih poteh daleč od doma.

Čas odločitve za Balantiča potemtakem ni potekal pod vplivom ljubljanskih prijateljev, marveč ko je bil ločen od njih, v dnevih in nočeh koncentracijskega taborišča. Občutil je, da „že davno nisem mlad“ in da „za hlebček kruha dal bi kos srca...“, a hkrati ni prenesel nizkotnosti, bojzljivosti in nasilja, kot je nakazal v gonarskih sonetih.

**„Tovariš, čuj, nikar ne sej več kvant,
postani resen...“**

(...)

**za mrežo tu se delaš pustolovca
pa se bojiš svobode, cest brez mej.**

(...)

**Tovariš, daj, s pestjo me daj po glavi!
Kam raste sen, saj skoro sem pozabil,
da sem preklet, kot ves moj borni rod.“**

Oba, Balantič in Hribovšek, sta odlašala z odločitvijo glede aktivnega odpora proti revoluciji, dokler jima ni bilo jasno, v čem je bistvo spopada, ki se je odigral na slovenskih tleh. Do takrat sta iskala odgovora v svoji no-

dr. Hanželič odprl Počitniški dom po zelo zmernih cenah. Tako sem hodil tja nekaj let. Zaljubili smo se v kraj, zelo nam je bila všeč slovenska družba na koloniji in počutili smo se kot doma. Globoko nas je ganila vernost slovenskih ljudi in njihova ljubeznivost. Hoteli smo kupiti zemljišče, da bi tam na prostem pod šotorom preživljali počitnice; pa smo imeli srečo in našli na prodaj hišo na lepem kraju in se takoj odločili za nakup. Od takrat smo čustveno in gmotno navezani na ta kraj: nadvse je lepo prisostvovati otroški koloniji pri njenem petju. Človeka to vsega prevzame!

RAST XXIII predstavlja argentinsko folkloro v Vili Podrožnik v Ljubljani.

tranjosti. Ko pa sta se odločila, sta hotela to dokazati tudi z dejanji. Kolikor bolj sta morda sprva računala na avtentičnost NOB, večje je bilo razočaranje in zato tudi odločnejši odklon.

Balantiča v domovini niso mogli dolgo prikrivati. Značilno pa je, kako so različni pisci poskušali ločiti pesnika od domobranca ter zabrisati njegov upor revoluciji. Pri tem prizadevanju niso spoštovali pesnikove prave podobe.

Naj povzamem, kar sem o tem nekoč že napisal.

Preenostavno je misliti, da bi bil France Balantič le nekak list pod pritiskom zgodovinskega viharja, ki bi se gibal le pod vplivom okolja. Balantič je bil oseba in osebnost; rahločuten, tih — a ne slabič! Ali si more predstavljati, kdor bere njegove pesmi, da bi jih pisal človek brez značaja, brez lastnega prepričanja in ciljev?

Da naj bi se pridružil Balantič vaškim stražam in kasneje domobrancem iz prijateljstva, bolj spontanega kakor premišljenega domoljubja, kakor menijo nekateri? Res je, oba Franceta, Kremžar in Balantič, sta bila velika in odkrita prijatelja. Prijatelji vplivajo drug na drugega — vplivajo na medsebojno rast. Vendar Balantičev France ni bil človek, ki bi le sledil. Iskal je sam, se pa čas oddaljil od prijatelja Franceta — za čas spet približal in z njim umrl. Prijateljstvo je bilo obojestransko in globoko. Živela sta ga — ne dva simbola — marveč zavedna slovenska fanta,

študenta, sredi razklanega sveta.

In zakaj dvomiti nad Balantičevim premišljenim domoljubjem? To je mogoče le takim, ki še vedno verjamejo, da je bila komunistična revolucija za naš narod „namišljena“ nevarnost. Ko se je Balantič odločil za svojo smer, je bilo pod pretvezo NOB pobitih že precej nad tisoč neoboroženih Slovencev, kar je nekaj zelo konkretnega. Če sprejmemo posrečeno Tršarjevo primero, da sta bila oba Franceta „kot jeklo in kremen“, zakaj ga prikazovati prav v odločitvi glede revolucije kot človeka brez lastne volje? Ali ni to krivica za fanta, ki je jasno videl, kam ta vodi, ko so ji drugi pesniki še nasedali?

Če verjamemo v Prešernovo iskrenost, ko je zapisal, da je „manj strašna noč v črne zemlje krili...“, zakaj ne bi verjeli Balantičevi in Hribovškovi iskrenosti, ko sta se v skladu s temi besedami odločala — za ceno življenja?

Da Balantič ni sporočil domačim, da gre k domobrancem, je v takratnih razmerah razumljivo. Ni bilo varno obešati svojih namenov na veliki zvon in pošta ni bila zanesljiva. Komunisti so že v pričetku revolucije uvedli lidvidacijo celih družin. Niso bili časi, da bi človek govoril in s tem spravjal v nevarnost svoje, bodisi pred okupatorjem bodisi pred partizani. Balantič je bil dovolj realist, da je o svojih odločitvah molčal.

Če razmišljamo o različnih dejavnostih, ki so oblikovali oba pesnika, je

treba upoštevati poleg razmer in težkih doživetij še nekaj imen.

Janez Remic, Ivanov prijatelj in eden najbolj razgledanih duhov tistega kroga, je bil verjetno protiutež idejnim vplivom, ki jih je imel na mladega Ivana tedaj moderni Kocbek. Ta, sicer za mnoge prepričljivi pesnik, se Remicu „umika“ in ga pušča, kakor je zapisal sam, popolnoma „mrzlega“. Prijatelju in pesniku Hribovšku svetuje, usmerja ga k zbranosti, „v kateri raste človek, raste pesem“. Iz lastne skušnje opozarja pesnika, naj ostane veder, kljub razmeram, v katerih jima je dano živeti, in negotovi osebni in narodni prihodnosti. Izžareva krščanski realizem: „Ni vredno, da bi si človek zatiskal oči pred resnico, pa tudi ni vredno, da bi človek zaradi resnice obupal.“ Ivan je prijateljevo mnenje upošteval, čeprav mu ni bilo vedno po godu. Že po naravi usmerjen v globino se je verjetno pod Remicevim vplivom še bolj nagnil k zbranosti, ki je sorodna Balantičevi molčečnosti. Da sta si bila Remic in Ivan res blizu, dokazuje tudi to, da je Janez govoril 5. aprila 1945 na grobu njegovega brata Franceta. Takrat je z vso jasnovidnostjo svojega velikega uma zaklical besede, ki s časom le pridobivajo na, rekel bi, preroški razsežnosti: „Majhna si, zemlja slovenska, premajhna še za grobove...“

Gledano iz časovne perspektive pa je bil Remic, čeprav ni znano, da bi imel kak stik z Balantičem, vendarle

Mendoza, 6. avgusta 1994. Mendoška mladina je uprizorila tri ure trajajočo igro „Črna žena“.

nekaka nevidna vez med obema pesnikoma. Medtem ko je bil enemu prijatelj, je bil kot literarni kritik med prvimi, ki je postal pozoren na pesniški talent drugega. Njegovo prijateljstvo do Hribovska lahko vzporedimo s prijateljstvom med Balantičevim in Kremžarjem, a pri tem se zdi, da je lažje pokazati na različnost kakor na podobnost prizadetih oseb.

Gotovo je imel na Ivana pesnika nemajhen vpliv tudi Evdard Kocbek, pri katerem, menim, je treba razločevati med pesniškim talentom ter idejno motnostjo. Takrat je bil ta na višku svojega idejnega snovanja. Francosko levo katolištvo, ki je iskalo zaveznitva pri marksistih, in nemško križarstvo, ki je s svojo poduhovljenostjo včasih pozabilo, da živi kristjan v konkretnem svetu, sta dobila v Kocbeku svojega glasnika na Slovenskem. Oba tokova sta bila spočeta daleč od resničnosti in se morda zato Kocbekova miselnost ni oprijela teh dveh mladih pesnikov, ki sta bila v bistvu realista.

Na pesniško oblikovanje Franceta Balantiča v zreli dobi pa je vplival poleg prijateljev iz najožjega kroga najbolj urednik Doma in sveta dr. Tine Debeljak. Ta ga je spoznal sicer šele nekako aprila 1941, a je od takrat naprej neposredno spremljal njegovo literarno rast.

Ivana Hribovska je spoznal Debeljak desetletja kasneje po njegovih pesmih. A to je bilo že po smrti obeh pesnikov.

IZ SLOVENIJE

850-letnica Ljubljane

Ob 850. obletnici prve pisne omembe Ljubljane je bilo praznovanje od 17. do 19. junija. V nedeljo 19. junija je slovesno somaševanje v stolnici vodil nuncij Celata. Med mašo sta pela zbor frančiškanske cerkve iz Salzburga in stolni zbor iz Ljubljane. Z orkestrom Pro musica sacra iz Salzburga so izvajali Mozartovo *Missa brevis* v B-duru.

Slovenski novomašniki 1994

Na praznik apostolov Petra in Pavla, 29. junija, so bila mašniška posvečenja: v ljubljanski stolnici je nadškof Šuštar posvetil 9 novomašnikov ljubljanske nadškofije in 7 iz redovnih skupnosti. Med novomašniki je Marko Japelj iz Miramara v Argentini, ki se je po maturi preselil v Slovenijo pred 12 leti, bil nekaj let v službi, nato pa vstopil v ljubljansko semenišče, pel novo mašo 3. julija na Vrhniki, 31. julija pa v Miramaru in se nato vrnil v dušnopastirsko službo v Slovenijo.

Koprski škof Pirih je posvetil enega novomašnika, mariborski škof Kramberger pa enega redovnika-minorita.

Prvi tabor Slovencev po svetu

Izseljensko društvo „Slovenija v svetu“ v Ljubljani je organiziralo 18.

junija v Škofovih zavodih celodnevno prireditve Prvi tabor Slovencev po svetu. Srečanje je imelo namen medsebojno povezovanje Slovencev po svetu, predstavitev njihovega delovanja in problematike slovenskih organizacij in društev. V imenu Zedinjene Slovenije v Argentini je govoril cont. Milan Magister, v imenu Ameriško-slovenskega sveta dr. Jože Bernik, v imenu Kanadskega sveta dr. Peter Urbanc, v imenu Avstralsko-slovenskega sveta Cvetko Falež in v imenu Slovenske katoliške misije za Evropo dr. Branko Rozman. Udeležence sta pozdravila predsednik društva SVS Boštjan Kocmur in predsednik Katoliškega središča po svetu župnik Janez Rihar. Po kosilu in informativnih mizah o izseljenski problematiki (državljanstvu, denacionalizaciji, šolstvu itd.) je bil pogovor z notranjim ministrom Andrejem Šterom ter dr. Petrom Vencljem, sekretarjem za Slovence po svetu. Govor je tekel tudi o rehabilitaciji povojnih izgnancev in pravičnem obračunu o revoluciji in poravnavi porevolucijskih krivic. Slovesno mašo je daroval nadškof Šuštar, v kulturnem delu pa sta nastopila komorni zbor Ave in folklorna skupina France Marolt. Navzoči so bili tudi predsednika SLS Marjan Podobnik in SDSS Janez Janša ter več predstavnikov SKD. Govorniki so podčrtali razdiralno delovanje veleposlaništev povojne Jugoslavije in njene izpostave Slovenske izseljenske matice.

24. mladinski dan v Slomškovem domu. Vsi nastopajoči.

Slikarki ANDREJA in MARJETA DOLINAR

MILENA AHČIN

Med mladimi likovnimi umetniki slovenske skupnosti v Argentini sta verjetno najpodjetnejši sestri Dolinar. Zadnje čase razstavljata po Evropi in še vedno v rodni Argentini.

Marjeta in Andreja Dolinar sta se rodili v znani slovenski družini Dolinar-Lavrenčič. Andreja je po končani srednji šoli obiskovala višjo umetniško šolo Escuela Nacional de Bellas Artes Manuel Belgrano in postala učiteljica risanja. Njeni učitelji in vzgojitelji so bili

Florencio Garabaglia, Gagliardi, Ahčin. Andreja posveča risanju in slikanju ves svoj prosti čas, ki ji ostane poleg skrbi in dela za družino.

Marjeta se je rodila šest let za Andrejo, leta 1957. Po gimnaziji je obiskovala Višjo šolo katoliške vzgoje, oddelek za slikarstvo, risanje in umetnostno zgodovino. Izpopolnjevala se je pri slikarju Villarruelu in pri kiparju Francetu Ahčinu. V letih med 1984 in 1988 je študirala na Inštitutu španske

kulture. Leta 1985 je obiskovala ateljeé Ricarda Martina Grosa, kasneje je delala pri znanem slikarju Heliosu Gagliardiju. Do leta 1992 je poučevala risanje na raznih šolah. Na Akademiji likovne umetnosti je poučevala slikarstvo.

Od leta 1992 živi Marjeta v Sloveniji, vendar bežno včasih obišče soročnike v Argentini. V Ljubljani pripravlja podiplomsko nalogo z naslovom Romantika v Sloveniji. V slikarstvu vedno odkriva kaj novega. Na Ptujju je pripravila razstavo fresk, slik na zidu. Njena dela sta laskavo pohvalila umetnostni zgodovinar dr. Ivan Sedej in slikar Marijan Tršar.

Marjeta se je izkazala kot domiselna organizatorica. Zato so jo v Ljubljani povabili k sodelovanju pri Tajništvu za Slovence po svetu. Skrbi za kulturo, socialno in šolsko področje. Tudi v društvu Slovenija v svetu pomaga reševati probleme, za katere se zanima društvo. Navezujejo stike z vsemi Slovenci po svetu.

Težko bi navedli vse razstave, kjer sta sestri sodelovali ali pa celo samostojno razstavljali. Pred meseci je bilo teh razstav dvaintrideset. Po tistem sta razstavljali še na več krajih v Evropi (v Franciji, Belgiji, Nizozemski, v Sloveniji), pa tudi v Argentini. Vrsta priznanj in odlikovanj je umetnicama vzpodbuda za nadaljnje delo, vsem Slovincem, posebno nam, ki smo ju videli rasti kot umetnici, pa v zadovoljstvo in ponos.

Marjanca Savinšek in Marjeta Dolinar pred chatillonsko občino, kjer sta razstavljali sestri Dolinar.

Pred odprtjem razstave Andreje in Marjete Dolinar v Kulturnem domu Izola.

Bibliografsko kazalo Duhovnega življenja I - LX - 1933 - 1992

Sestavila Rozina Švent, Ljubljana: Znanstveni inštitut
Filozofske fakultete, 1993

MARTIN JEVIKAR

Okrog leta 1930 so se začeli slovenski izseljenci, bili so predvsem Prekmurci in Primorci, v Argentini kulturno prebujati in organizirati. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je pregovoril duhovnika Jožeta Kastelica, da je odšel 1933 v Argentino med izseljence. Začel je zbirati ljudi, hoditi po hišah in jih vabiti k nedeljski maši, ki je bila na Paternalu ali na Avellanedi sredi Buenos Airesa. Ker pa so bili Slovenci preveč raztreseni po prestolnici in drugih krajih ogromne Argentine, ni imel nobenega sredstva, da bi jih obveščal, se je dogovoril z listom Slovenski tednik in vpeljal v njem rubriko **Moje versko življenje**. V 10. številki se je prekrstilo v **Naše duhovno življenje**. V 59. številki 1934 se je osamosvojilo v revijo z naslovom **Duhovno življenje**.

Revijo je najprej urejal Jože Kastelic, leta 1936 je prišel v Argentino še Janez Hladnik in pomagal Kastelicu pri dušnem pastirstvu in Duhovnem življenju, ko pa se je Kastelic leta 1940 smrtno ponesrečil na Aconcagui, je vse delo nadaljeval Hladnik in Duhovno življenje 1950 prepuštil izseljenskim duhovnikom, ki jih je prišlo po vojni nad 60 v Argentino. In ti so dali Duhovnemu življenju novega zagona, da izhaja še danes.

Bibliografijo Duhovnega življenja je sestavila Rozina Švent iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, kjer imajo najpopolnejšo zbirko Duhovnega življenja, saj samo 10 številki ni našla, kar je za 60 let opravičljivo, ker slovenski izseljenci v Argentini nekoč niso imeli nobene knjižnice ali arhiva, kjer bi spravljali svoje tiskovine. Precej popolna zbirka Duhovnega življenja je v samostanu v Stični, na Teološki fakulteti v Ljubljani, v NUKu, (v inštitutu Studia Slovenica v Škofovih zavodih v Ljubljani, op. ured.) in v Knjižnici Dušana Cerneta v Trstu.

Šventova je razdelila bibliografijo v dva dela. V prvem je podala splošne podatke o reviji: oblika, pogostost izhajanja, menjava urednikov idr. Od začetka

do konca 1948 je bilo enotno številčenje, vsega je izšlo do tedaj 251 števil. Po tem štetju po letih in mesecih, le 10. in 11. št. sta skupaj. Tako je v 60 letih izšlo 777 števil s približno 35.000 stranmi tiska. V tem prvem delu so opisane tudi priloge, ki so bile včasih sestavni del Duhovnega življenja, tako **Katoliški misijoni** od 1950 do 1951, **Oznanilo**, ki je samostojen list in tedensko spremlja slovensko versko in cerkveno življenje v Argentini, **Božje stezice** so namenjene mladini.

V drugem delu bibliografije so članki, razprave, povesti, romani, črtice, pesmi, življenjepisi, osmrtnice, kritike in poročila in drugo. Razvrstitev je urejena po mednarodnih kriterijih.

Najbolj raznovrstna je skupina O - splošno, ki zajema uvodnike, opise zborovanj in proslav, društva itd. Skupno šteje ta skupina 643 enot. Skupina UDK 1 zajema filozofijo in psihologijo, vsega 211 enot. UDK 2 zajema verstvo: članke verske vsebine, poročila o cerkvenih jubilejih, pisma misijonarjev, nove maše in razni jubileji, papeževa potovanja itd. Šteje 2977 enot, skoraj tretjino vseh, kar je opravičljivo, ker je Duhovno življenje verska in duhovna revija. UDK 3 zajema družbene vede, sociologijo, politiko, gospodarstvo, šolstvo — skupaj 466 člankov. UDK 7 združuje umetnost, glasbo, gledališče, film, šport in šteje 242 enot. Potopisov je 242, pesmi 1230, proze 823, skupaj 2053, kar je veliko za verski list, toda že Kastelic je hotel, naj bo Duhovno življenje tudi šola slovenskega materinega jezika. In ob Duhovnem življenju so se otroci učili slovenščine.

Ker obsega mednarodna razvrstitev samo 9 skupin, je Šventova dodala še 5 svojih. Tako je v 10. skupino uvrstila zdomstvo, zamejstvo, izseljenstvo, ki zajema društva in domove. 11. skupina govori o razmerah v Sloveniji, obsega pisma od doma, ponatise iz časopisov in drugo. Sledijo še knjižne ocene, jubilejni članki o reviji, nekrologi in biografije.

Na koncu je imensko kazalo, ki zajema poleg avtorjev in prevajalcev tudi osebe, o katerih članki govorijo. Vseh izpisanih člankov je 8263. Sestavljalka bibliografije si je privoščila še to zanimivost, da je preštela, koliko žensk in koliko moških je sodelovalo v reviji. Številke so naslednje: moških piscev 1143, ženskih 157, skupaj 1300.

Popis članka obsega avtorjev priimek, ime, naslov članka, kje je bil članek objavljen: letnik, letnica, številka, stran.

Bibliografija Duhovnega življenja kaže na izredno bogastvo te revije, ki jo je ustanovil Jože Kastelic, skromen duhovnik, ki še lastnega stanovanja ni imel. Revijo je znal približati ljudem, da so jo vzljubili, brali, podpirali in ohranili 60 let brez vsake tuje pomoči. Koliko dobrega je napravila za izseljence, je skušal ugotoviti simpozij, ki ga je organizirala dr. Irena Mislej v jeseni in Ljubljani.

(Mladika II. 1994, Trst)

IZ SLOVENIJE

Dr. Jože Bernik, novi predsednik Svetovnega slovenskega kongresa

23. in 24. junija je potekalo na Dunaju drugo zasedanje Svetovnega slovenskega kongresa. Udeležili so se ga zastopniki območnih konferenc iz Slovenije in devetih drugih držav. Izvolili so novo predsedstvo kongresa. Predsednik je postal dr. Jože Bernik iz ZDA. Drugo zasedanje je na novo opredelilo namen in cilje te organizacije. V programu je zapisano: „Poglavitni namen Kongresa je doseči, da se ljudje slovenskega rodu in porekla po vsem svetu čutimo kot med seboj povezana in v občestvo združena slovenska skupnost, kateri je narodna enotnost, kljub različnim nazorom in gibanjem med Slovenci, nujnost. Naj gre za razmere v matični državi Sloveniji, v zamejstvu ali za Slovence po svetu, mora Kongres negovati in spodbujati duha vzajemnosti, edinosti, medsebojne zavezanosti, strpnosti in spoštovanja. V novem odboru SSK so poleg predsednika dr. Bernika podpredsednik za Slovenijo dr. Janez Dular, za Evropo Jurij Terese-glav, za zamejstvo Bojan Brezigar (Italija), za čezmorske države dr. Franc Habjan (Kanada), predsednik komisije za finance je dr. Božo Dimnik (Švica - Liechtenstein) s članoma Jožetom Kastelicem (Kanada) in dr. Hilary Rolih (ZDA); člani glavnega odbora so tudi vsi predsedniki krajevnih konferenc.

Slovenski mučenec LOJZE GROZDE

ANTON STRLE

XIV. Sonce življenja

Moč, da je Grozde mogel vztrajati na pravi poti in priti skozi viharno dobo mladosti kot zmagovalec, mu je nedvomno dajala v prvi vrsti presveta Evharistija.

Sošolec marijaniščnik je pripovedoval: „Odkar je bil pri Katoliški akciji, je prejemal sv. obhajilo vsak dan. Vsaj za zadnji dve leti se ne spominjam, da bi sploh kdaj izostal od obhajila.“ Ko je Lojze spoznal vrednost sv. obhajila, se mu je zdelo kar nekako samo po sebi umevno, da ga je prejel vselej, kadar je bil pri sv. maši. Večkrat se je zgodilo, da je bil samo pri obhajilu, ko se mu ni bilo mogoče udeležiti tudi sv. maše. S tem svojim zgledom je vplival tudi na druge. Nekateri mlajši fantje so izrecno priznali, da so začeli pogosto ali vsak dan hoditi k sv. obhajilu pod vplivom Grozdetovega zgleda in tako na sebi izkusili srečo in moč, ki jo more ob času mladostnih bojov dati pogostno sveto obhajilo.

Sv. maša, združena s sv. obhajilom, je bila središče njegove pobožnosti; lahko tudi rečemo, da je bilo to — vsaj v zadnjem času — zanj zavestno središče vsega življenja. V programu duhovnega življenja, kakor si ga je sestavil v duhovnih vajah od 24. do 28. julija 1942, ima zapisano geslo: „Sv. Evharistija, sonce mojega življenja!“ Da ne bi pozabil na te zapiske, je sklenil: „Sklepe in zapiske duhovnih vaj bom pregledal vsaj ob vsaki rekolekciji; če bo le mogoče, pa ob vsaki spovedi.“ Glede spovedi je določil: „Hodil bom vsakih 14 dni k spovedi.“ Sv. maša in sv. obhajilo sta bila na počitnicah, ko je bilo treba napraviti dolgo pot ali biti dolgo časa tešč — dostikrat združena z večjimi žrtvami. A to ga zlepa ni ustrašilo. Če je količkaj mogel, je šel. Ko je v Trziču inštruiral, je stanoval zraven cerkve in je šel k maši in k sv. obhajilu redno vsak dan. Sobico je imel nasproti cerkve, tako da je ob tihih večerih lahko opazoval trepetanje večne lučke. Pripovedujejo, da se je tu zelo rad mudil, ker je bil tako blizu Zveličarju.

Domači župniji je bil s pobožnim prejemanjem sv. obhajila v veliko spodbudo. Ljudje so si večkrat šepetali: „Ta bo pa

gospod,“ ko so videli, kako pobožno je pristopal k angelski mizi. Pa prav zaradi tega, ker je tudi na zunaj brez kakega strahu pred ljudmi ponosno pokazal svojo vero, je imel med ljudstvom še večji ugled.

Pri molitvi si Lojzeta videl zmeraj zbranega, a pri sv. maši še prav posebno. V višjih razredih je pri maši molil iz latinskega misala. Sošolec piše: „Pri maši je vedno klečal, da smo se njegovi vztrajnosti in pobožnosti kar čudili.“ Zadnje leto je to vzbujalo že kar pozornost. Proti koncu novembra si moral nehoti postati pozoren na to zbranstvo, lepo držanje rok in klečanje, pasi si mislil: Prednik Marijine kongregacije je in se hoče na najlepši kongregacijski praznik, na Marijino brezmadežno spočetje, čim lepše pripraviti.

Ob vsem tem je bila njegova pobožnost tudi na zunaj nenarejena, fantovska: „Ni me sram moje fantovske pobožnosti!“ je zapisal v sedmi šoli. V dno srca je bil prepričan, da je pobožnost v resnici krepka in ne nekaj mehkužnega in sladkobnega. Kadar si ga gledal, kako pobožno je zlasti v zadnjem času pristopal k angelski mizi, si moral misliti na to, kar je izrazil v peti šoli v Božičnem sonetu:

**Rad betlehemeski hlevček bi postal,
da dal bi Ti zavetja sred' noči,
ves mrzel sredi zime, vendar Ti
toploto moje duše bi spoznal...**

Za njegov napredek v pobožnosti in sploh v duhovnem življenju je bilo poleg tega, da je imel stalnega spovednika, pomembno tudi redno duhovno branje. Z velikim pridom je npr. v peti šoli bral življenjepis sv. Terezije Deteta Jezusa Povest duše. Velik vtis je nanj napravila tudi knjiga Kristusov mladenec in Izžarevam Kristusa p. Plusa. A poleg Svetega pisma je imel najraje Kempčanovo Hojo za Kristusom. „Ta knjiga me izmed vseh nabožnih najbolj dvigne,“ je dejal. Tovarš, ki je v sedmi in osmi šoli sedel poleg njega, pripoveduje, da je videl, kako je Lojze dan za dnem ob določenem času vzel v roko to knjigo in jo bral. Morda je že kdaj prej slišal, da jo je veliki fizik Ampère znal na pamet. Lojzetu je bila tako ljuba,

da jo je vzel s seboj tudi na svoje zadnje božične počitnice, da bi tako vsak dan začrtaval v svojo osebnost Kristusove poteze, kakor jih je Kempčan tako preprosto, a tako mojstrsko naslikal. Kot višješolec je Lojze o velikih počitnicah vedno bral tudi kako nabožno knjigo. Preden je odšel na počitnice, je prišel, da se pomeni, kakšne knjige o duhovnem življenju bi bilo dobro prebrati.

Ko je bil pri dijaški Katoliški akciji uveden „teden duhovnega življenja“, je bil Lojze tisti, ki se ga je z največjim veseljem oprjel in ga vsak dan natančno izpolnjeval. „Teden duhovnega življenja“ je list, na katerem so za vsak dan navedene razne verske vaje in vaje v samopremagovanju in v izvrševanju stanovskih dolžnosti: na njem naj zvečer označim, ali sem te vaje opravil in kako sem jih. Lojzetov teden duhovnega življenja je bil „vedno popolnoma izpolnjen“, piše tovariš. To se pravi, da je Grozde vsak dan opravil „v redu“ vseh sedemnajst oziroma osemnajst vaj v duhovnem življenju, kar jih je na listu označenih (med drugim tudi jutranji sklep, posebno izpraševanje vesti, popoldne in zvečer — poleg splošnega — uslužno dejanje, samopremagovanje, rožni venec, obisk Najsvetejšega...). To sredstvo za napredek je vestno uporabljal tudi v počitnicah, ko se morda najbolj pokaže, ali je Kristusov borec res kaj vreden ali nič. Koliko nam pove Grozdetov „teden duhovnega življenja“ za dobre tri mesece z zadnjih njegovih velikih počitnic, ki smo ga našli med njegovimi stvarmi!

Pri vseh marijaniških gojencih in tudi pri drugih stanovalcih v hiši so bili posebej znani Lojzetovi pogostni obiski sv. Rešnjega telesa. Če je šel mimo kapele, je skoraj gotovo vstopil vsaj za trenutek,

ako je le količjak utegnil. Ko se po božičnih počitnicah 1942/43 ni vrnil v Marjanišče, je sestra zakristanka začela povpraševati, kje je vendar tisti osmošolec, ki ga je prej tolikokrat čez dan videla v kapeli. Marsikateremu izmed sošolcev ni niti na misel prišlo, ko je Grozde tolikokrat med prostim časom kar na lepem izgubil, da je odšel v kapelo in molil rožni venec — za tovariša, ki ga je hotel pridobiti za dobro stvar, za sošolca, ki je bil v nevarnosti, da zaide, zase, da bi neomajno vztrajal na poti kreposti.

Lojze je dobro vedel, da je edno možna tista Katoliška akcija, ki ima korenine v tabernaklju in ki vodi k tabernaklju, kakor se izraža neki pisatelj. Kdor je potem še vedel, kako je Lojze tudi študij in vse drugo delo znal povezovati z jutranjim sv. obhajilom in mašo ter z obiski v kapeli, temu je bilo znano, da je bilo vse njegovo življenje — posebno zadnje čase — popolnoma evharistično usmerjeno. Ker je živel tako globoko iz sv. Evharistije, je razumljivo, da je bilo vse njegovo mišljenje in delovanje zares nadnaravno usmerjeno. Prijatelj piše o tem: „Tega mi drugi nismo razumeli in sami nismo imeli. Meni se je npr. kar čudno zdelo, ko je Grozde na vsakem sestanku znova in znova opozarjal, da so nadnaravna sredstva pri apostolatu najzahtevnejša, da tu brez Boga ne moremo ničesar storiti. To mi je včasih že kar presedalo. Mojemu posvetnemu naziranju se je zdelo, da je glavna moč Katoliške akcije v njeni brezhibni organizaciji. Nadnaravna sredstva so bila zame drugotnega pomena, samo pomožno orožje; Grozde je že tedaj vedel, da so prvo in najpotrebnejše za vsako našo akcijo... Polagoma sem spoznal, da je imel Grozde prav in da sem mu delal krivico, ko sem gledal zviška nanj, ker se mi je zdel preveč pobožnjakarski! Tega neumnež takrat še nisem vedel, da brez božje milosti ni mogoče nikogar pridobiti za Kristusa.“

Grozdetova ljubezen do sv. Rešnjega telesa se kaže tudi iz tega, kar pripoveduje o njem neki drugi tovariš: „Grozde je na sestankih znal silno globoko in življenjsko razložiti Sveto pismo, kadar je prišla vrsta nanj, da prebere kak odstavek. Tu si čutil, da govori človek, ki mu Sveto pismo pove vedno nekaj za življenje izredno pomembnega... S posebnim veseljem pa se je Lojze pripravljal za akcijsko branje, za kar je bila tisto leto določena Poppejeva knjiga Vzgjajmo evharistično. Čudil sem se me, od kod jemlje toliko navdušenja za tako „suhoparne“ reči. Danes sodim o teh stvareh drugače in se z Grozdetom

popolnoma strinjam. A iz tega se vidi, kako je Lojze v evharističnem življenju stal visoko nad povprečnim katoliškim dijaštvom.“ — Prefekta bogoslovca je Lojze kot šestošolec večkrat prišel vpraševati, kako naj se z Jezusom preprosto pogovarja. S pogostnimi in včasih za mladega fanta izredno dolgimi obiski Najsvetejšega je vplival tudi na druge. Nekatere, zlasti mlajše, je včasih izrecno povabil v kapelo — ali pa češčenje sv. Rešnjega telesa priporočil na sestanku Katoliške akcije ali pri kongregaciji.

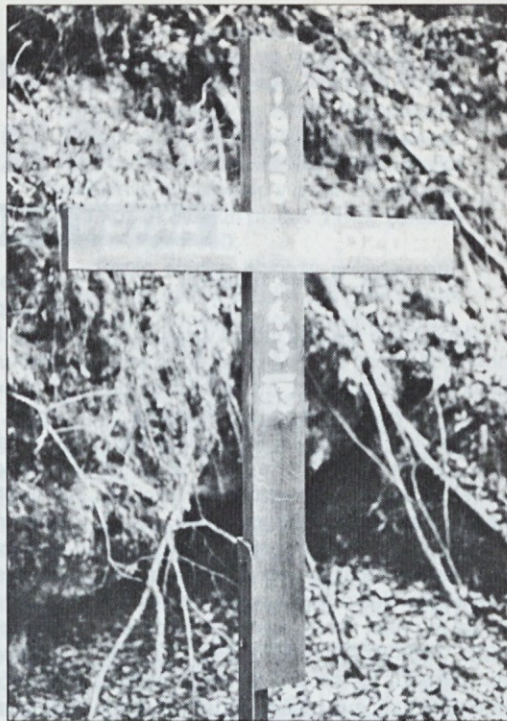
Za pogostno prejetje sv. obhajila je delal tudi z besedo, enako za pobožnost do Marije. „Marija, moja mati, jaz tvoj otrok!“ je zapisal (19. XII. 1941). Saj je Kristus sad Marijinega brezmadežnega telesa; saj je Lojze vsa gimnazijska leta ob Njenem oltarju prejel sv. obhajilo. V peti šoli lepo pravi v Drobni pesmih:

**O Marija, maj prihaja,
z njim na zemljo Ti prihajaš,
svojo ml roko podajaš,
da popelješ me do kraja,
kjer tvoj Sin, moj Bog, kraljuje,
s srečo srca napolnjuje.
Svet je ta kraj, draga Mati!
Tvoje šmarnice dehtijo,
bele svečice gorijo,
tu mi hočeš Njega dati!**

Če je šel ob nedeljah popoldne na obisk k teti, je z njo za sprehod velikokrat zvil k Mariji Pomočnici na Rakovnik. Vsak dan je k Brezmadežni molil za čistost.

Ko so marijaniški kongreganisti za šolsko leto 1942/43 izvolili Grozdetu za prednika, so izbrali izmed sebe največjega Marijinega častilca.

Za zadnji praznik Marijinega brezmadežnega spočetja se je pripravljal z branjem in razmišljanjem prelepe Grignionove knjižice o pravi pobožnosti do Matere božje. Ves je bil navdušen, ko je naš škof jeseni 1942 pozval slovensko ljudstvo k zadoščevanju Marijinega brezmadežnega Srcu. — „Biti moramo apostoli češčenja Marijinega Srca, trditelj se moramo, da se ji posveti vse slovensko dijaštvo in vse slovensko ljudstvo... Hočemo zadoščevati za grehe drugih in za svoje božjemu Srcu Jezusovemu in prečistemu Srcu Marijinemu, ki so ju tudi Slovenci tako hudo žalili in ju še žalijo. — Hočemo reševati druge, ki so v nevarnos-

Skromen križ, postavljen 23. 2. 1993 (ob 50-letnici najdenja trupla) na kraju umora. Kraj je natančno določil očividec in najditelj Gordan Ambrožič.

ti, da se za vekomaj pogubijo...“ Tako je govoril na marijanski akademiji.

Večkrat se je zgodilo, da se ni zadovoljil z enim delom rožnega venca na dan, tako je cenil to molitev. Glede rožnega venca piše sošolec o Grozdetu: „Nekoč mi je potožil, češ da ne bo imel prave družbe na sprehodu in kakor pol zase je spregovoril, da bo pač moral po poti moliti rožni venec. Gotovo je tako večkrat izpolnil svoja pota, ne da bi kdó slutil.“ Isti pristavlja: „Sicer pa ne smemo misliti o Lojzetu, da je bil mogoče zaradi tega čudak, samotar. Ne, Lojze je bil v družbi vesel, živahen in šaljivec, včasih še preveč; športnik in telovadec. O, kako smo se prenekaterokrat podili po marijaniškem dvorišču in kako smejali.“

Ob presvetem Rešnjem telesu in ob pobožnosti do Marije je hitro napredoval v popolnosti in se vedno bolj usposabljal za apostolat. K temu je na akademiji 8. decembra 1942 pozival tudi sobrate kongreganiste: „Bratje kongreganisti! Bodimo vredni nasledniki velikanov, ki so ob Marijini roki izšli iz naše kongregacije... Mi, ki predstavljamo prihodnost Cerkve in naroda, se moramo svoje naloge že zdaj zavedati in moramo že zdaj v mladosti po navodilih sv. Cerkve delati za to, da pride na svet nov, boljši red. Nov, boljši red pa zahteva najprej novega, boljšega človeka. Brez novega človeka pa je nov red

Iz naše KRONIKE

Na 33. občnem zboru Slovenskega doma v San Martinu so potrdili dosednji odbor: predsednik Jože Zihlerl, tajnica Darinka Zorec, blagajnik Gregor Verbic, kulturna referenta Janez Filipič in Tone Pavlič, gospodarja Andrej Corn in Tomaž Filipič; v nedeljo 7. avgusta je sanmartinska skupnost praznovala zeganje in družinski dan s sveto mašo, otvoritvijo novih prostorov za slovensko šolo, pozdravom dušnega pastirja Franceta Šenka in skupnim kosilom.

Na občnem zboru Mutuala Sloga 17. julija je bil izvoljen odbor za novo poslovno dobo: predsednik lic. Marjan Schiffrer, tajnik

Avgust Jeločnik, blagajnik Marjan Loboda, odbornika Božidar Fink in Rudolf Gričar, namestnika Stane Mehle in Janez Jereb; v nadzornem odboru so Janez Teraš, Mavricij Kočar, inž. Janez Krajnik, Franc Hrovat, Ivan Makovec in Marjan Kopač.

Liga žena-mati v San Martinu je imela 21. julija svoj mesečni sestanek in volitve odbora, v katerem so predsednica Ani Podržaj, tajnica Rezi Marinšek in blagajničarka Lidija Žagar.

Balantičev večer v organizaciji Slovenske kulturne akcije je bil v Slovenski hiši 23. julija; uvodne besede je spregovoril predsednik SKA Marjan Eiletz, recitirala sta Tone Rode in Lučka Ahčin, dr. Marko Kremžar je predaval o pesnikih Francetu Balantiču in Ivanu

Hribovšku, nato je bila projekcija videokasete o Balantiču in nazadnje pogovor.

Rekolekcijo za moške in ženske člane Katoliške akcije je vodil v nedeljo 24. julija v cerkvi Marije Pomagaj Jože Guštin.

Krožek mater in žena na Pristavi je 24. julija priredil čajanko in modno revijo.

25. mladinski dan v San Martinu je bil v nedeljo 24. julija s celodnevno prireditvijo; na sporedu je bila mladinska sv. maša, športna tekmovalja, kosilo, kulturna prireditev in družabni del.

Slovensko planinsko društvo v Bariloču je na občnem zboru izvolilo odbor za novo delovno obdobje: predsednik Dinko Bertonec, podpredsednik Boris Kambič, tajnica Milena Razingar, namestnik dr. Sta-

ne Žužek, blagajnik Marjan Grohar, namestnica Marija Eiletz, odborniki Lovro Jan, Martin Jerman, Blaž Razinger ml., Andrej Arnšek, namestnika Bogdan Bertonec-lj in Marjan Mavrič.

Na duhovniškem sestanku v Slovenski hiši je 27. julija govoril dr. Jure Rode o katoliških vzhodnih cerkvah v Argentini.

V Našem domu v San Justu je v nedeljo 24. julija na roditeljskem sestanku Balantičeve šole govoril o problematiki televizije arh. Jure Vombergar, v soboto 30. julija pa dr. Lojze Kukovica o sodobnih problemih zakona in družbe.

Novomašnik Marko Japelj je imel novomašno

IZ SLOVENIJE

Škof dr. Janez Jenko — bisceromašnik

V koprski stolnici je v nedeljo 10. julija upokojeni koprski škof dr. Janez Jenko slavil dvojni jubilej: 60-letnico duhovništva in 30-letnico škofovske službe. Slavja se je udeležilo 13 škofov (apostolski nuncij, vsi slovenski škofje ter škofje iz Gorice, z Reke in iz poreško-puljske škofije), prek 100 duhovnikov in veliko vernikov. Kljub povabilu pa se slavja ni udeležil noben predstavnik občine in tudi mediji so slavje spregledali.

Pogovori med vlado in Cerkvijo v Sloveniji

17. junija je bila 5. seja Mešane

prazna beseda. In tega novega človeka moramo ustvariti predvsem mi. Izoblikovali ga bomo najprej sami iz sebe in to po vzvišenem vzoru prečistega Srca naše Matere, po Srcu, ki je najpopolnejša podoba božjega Srca Jezusovega. Z Marijino pomočjo hočemo najprej posvetiti sami sebe. Današnji svet za svojo rešitev ne potrebuje veliko politikov, znanstvenikov in umetnikov, ampak potrebujemo predvsem delavnih svetnikov. Vsak kongreganist je torej najprej sam poklican k

krovné komisije Rimsko katoliške cerkve in vlade Republike Slovenije. Pogovarjali so se o pobudi za sklenitev sporazuma med Svetim sedežem in državo Slovenijo, o vprašanju religioznega pouka v šolah, ki ga vlada kar noče dopustiti, o zavlačevanju vračanja podražavljenega premoženja in o nujnosti revizije zakona o verskih skupnostih. Še vedno ni urejen pravni položaj katoliške Cerkve v Republiki Sloveniji, ob plačevanju davkov pojmuje slovenska država poklic duhovnika in redovnika kot obrtnika.

Cerkev sv. Urha v Dobrunjah

3. junija je občina Ljubljana Moste-Polje vrnila cerkev sv. Urha župniji Sostro. Cerkev je komunistični režim po vojni in revoluciji podržaval in izro-

osebni svetosti. A biti svet sam zase ne zadostuje za tvorce novega rodu, ampak moramo hoteti pokristjaniti in posvetiti ves svet... Današnji čas, naša Mati Marija, sv. oče in naša nesrečna domovina pričakujeta od nas nenavadno veliko. Ali bomo odrekli svojo pripravljenost, bratje? Ali se bomo ustrašili teh velikih nalog? Slabi smo, a mogočno Mater imamo. Zato hočemo. Hočemo iz sebe izklesati svete katoličane, nepopustljive v načelih in delavne!..."

pal ter jo spremenil v partizanski muzej, ki ga je po svojih potrebah in željah priredil kot simbol „domobranskega zločinca“ v Sloveniji med t. i. NOB ter ga kot takega predstavljal šolarjem in gostom iz tujine. Po razpadu režima je tudi „mit o Urhu“ izplahtel in cerkev bo po 40 letih spet služila bogoslužju. V nedeljo 10. julija je bila ponovno blagoslovljena.

Zgodovina Cerkve v slovenščini

V založbi „Družine“ so leta 1988 izdali prvo knjigo Zgodovina Cerkve, od začetkov do Gregorja Velikega (I. — do VI. stoletja). Avtorja sta Jean Danielou in Henry I. Marron. Strani 525. Druga knjiga, Srednji vek (600—1500), avtorja M. D. Knoroles in D. Obolensky, str. 546, je izšla 1991. Tretja knjiga govori o reformaciji in protireformaciji (1500—1715), avtorji H. Tüchle, C. A. Bouman, J. Le Braun, 469 strani, je izšla letos. Letos bodo izdali še četrto knjigo o razsvetljenstvu in obdobju revolucije (1715—1948), kasneje pa še peto o Cerkvi v liberalni družbi in sodobnem svetu (1948 do danes) in šesto o Cerkvi v anglosaškem svetu in v Južni Ameriki, o misijonih in o katoliških vzhodnih Cerkvah. Slovensko izdajo ureja zgodovinar dr. Franc M. Dolinar.

UVOŽENO iz SLOVENIJE

- Najslabše so tiste duše, ki so kupljene na državne stroške.
- Če bomo tako nadaljevali, se bomo daleč vrnili.
- Boljšega jutri nam ne bodo izbojevali včerajšnji borci.
- Stranka demokratične prenove ali Združena lista (=partija) je razpisala natečaj za pridobivanje novih članov. „Kdor pridobi enega člana, mu ne bo treba hoditi na sestanke. Kdor pridobi pet novih članov, se lahko izbriše iz partije. Kdor pa pripelje deset novih članov, bo dobil potrdilo, da sam ni bil nikdar član partije.“
- Pozor! V obtoku je večja količina ponarejene zgodovine.
- Človek je edini potomec tiste živali, ki se najhitreje dresira.
- Iz mnogih stolčkov bi lahko sestavili zatožno klop.
- V prelomnih trenutkih je najlažje tistim brez hrbtenice.
- Gospodje se rekrutirajo iz najboljših tovarišev.
- Vsi smo enaki. Ali res noče biti nihče malo boljši?
- Denar odpira vrata in zapira usta.
- Ali ima oblast, ki se drži na površju, kakšno težo?
- Ali ni žalostno, da so vodilni tovariši pozabili na vse, kar so počeli v svojem najbolj herojskem obdobju?

malo za šalo

„Tako sem se trudil, da bi se naučil pet jezikov, sedaj me pa žena z enim samim premaga.“

*

Pri verouku. „Kakšen greh je storil Adam?“

„Jedel je od prepovedanega drevesa.“

„In kako je bil za to kaznovan?“

„Moral se je poročiti z Evo.“

*

Mož in žena sta gledala televizijsko oddajo o škodljivosti kajenja. Na koncu oddaje je bil mož tako pretresen, da je vzdihnil: „Nikdar več!“

„Kaj nikdar več,“ ga je vprašala žena, „nikoli več cigarete?“

„Ne, ampak takih oddaj!“

slavje v Miramaru v nedeljo 31. julija; rojen je bil pred 31. leti v Miramaru, po maturi je šel na obisk Slovenije, se odločil, da bo živel tam, in se zaposlil; kasneje je vstopil v ljubljansko semenišče, bil 29. junija 1994 posvečen in pel novo mašona Vrhniki, rojstnem kraju njegovega očeta, nato pa obiskal rodni kraj Argentino.

Zdravnik dr. Rudi Potočnik je v nedeljo 31. julija po maši govoril v

Slomškovem domu o aidsu (SIDA).

Slovenski dom v Carapachayu. Na 34. letnem občnem zboru je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Franci Korošec, tajnik lic. Janez Žnidar in odborniki Marjeta Aleš, Janez Gričar, Helena Gričar, inž. Miha Klemen, Anica Klemen, Majda Knap, lic. Marjana Korošec, Tine Kovačič, Joža Markež, Friderik Markež, Andreja Papež, Franci Res-

nik, Marija Slabe, Metka Slabe, Andrej Slabe, Marko Skarlovnik, Ivan Žnidar in Franci Žnidar.

42. obletnica društva Slovenska vas je bila v nedeljo 31. julija; slovesno sveto mašo je imel superior Janez Petek CM, pel pa je mešani pevski zbor pod vodstvom Jožeta Omahne; športna tekmovanja so zaradi dežja odpadla; po skupnem kosilu je kulturni program napovedovala Mimi

Bokalič: pozdrav predsednika SV Vinka Glinška, kavbojski ples deklet (Lučka Župančič), recitacija Gregorčiča (Mirko Grbec in Mirjam Goljevšček), slovenski folklorni plesi (Bogo Rozina), slavnostni govor Staneta Mehleta, nastop mešanega cerkvenega pevskega zbora, šaljivi prizor Naceta Hladnika „Koline v Slovenski vasi“ v režiji Mirjam Goljevšček; za sklep je bil družabni del.

KJE JE KAJ

Slovenec, danes in tukaj	
- Marko Kremžar	225
Deveti evharistični kongres v Argentini	227
Pomlad - Jože Krivec	227
Papež o mašniškem posvečenju	228
Kaj je moralno dovoljeno pomagati nerodovitnim v zakonu -	
Lojze Kukovica	229
Žrtvam vrniti čast in dobro ime!	
- Stane Šurbenk	232

Misli k bogoslužnim berilom na nedelje v septembru -	
Ciril Sorč	233
Cerkveni pevec - Edo Škulj	234
Svetnika v mesecu septembru	235
Nova evangelizacija: Problemi in predlogi - Franc Rode	236
Znamenje, ki se mu nasprotuje - Alojz Rebula	238
Humanist, Slovenec, kristjan - Franc Rode	239
Ob 40-letnici Sloge - Pogovor z Marjanom Lobodo	241
Pogovor z astrofizikom dr.	

Janezom Zorcem - Jože Škerbec	244
Pogovor z dr. Zlatkom Tomšičem - Jožeka Debeljak Žakelj	246
Pesnika, ki sta videla jasno - Marko Kremžar	248
Slikarki Adreja in Marjetka Dolinar - Milena Ahčin	251
Bibliografsko kazalo „Duhovnega življenja“ - Martin Jevnikar	252
Slovenski mučenec Lojze Grozde - Anton Strle	253
Iz Slovenije	232 - 232 - 236 - 250
.....	252 - 255
Iz naše kronike	255

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljene in oblikovane: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215 - Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Trevley Dr. Toronto M8 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzu-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljate Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1994: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

V soboto, 6. avgusta 1994 je v Slovenskem domu v Mendozli mendoška mladina z velikim uspehom uprizorila v režiji Tončke Šimon „Črno ženo“. Foto: Janez ŠTIRN

V srediini: 7. avgusta 1994 je bil 24. mladinski dan v Slomškovem domu. Zaključna točka kulturnega programa. Foto: Marko VOMBERGAR

Letošnja RAST
v Sloveniji.
Nastop
z argentinsko folkloro
v VIII Področnik.

Nedelja, 14. avgusta 1994: Zlata maša prelata dr. Mirka Gogale v slovenski cerkvi Marije Pomagaj. Foto: Marjan Šušteršič

Andreja Dolinar v ateljeju.

Andreja Dolinar: Rože, olje

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Composición y Armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina